

Uczelniany raport z oceny jakości kształcenia w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym

– Raport za rok akademicki 2014/2015

Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia

Biuro Zarządzania Jakością Kształcenia

Spis treści

1	 WSTĘP	4
2	 ZESPOŁY DS. JAKOŚCI KSZTAŁCENIA	5
2.1	Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia	5
2.2	Wydziałowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia	6
3	 ANALIZA WYDZIAŁOWYCH RAPORTÓW Z OCENY JAKOŚCI.....	9
4	 JAKOŚĆ KSZTAŁCENIA W OPINII STUDENTÓW.....	13
4.1	Studencka ankieta oceny zajęć i nauczycieli	13
4.2	Studencka ankieta oceny praktyk	17
4.3	Studencka ankieta oceny warunków studiowania	18
4.4	Jakość kształcenia w opinii studentów biorących udział w wymianie międzynarodowej	19
4.4.1	Studenci WUM wyjeżdżający na studia zagraniczne	20
4.4.2	Studenci WUM wyjeżdżający na praktyki zagraniczne	21
4.4.3	Studenci przyjeżdżający na studia w WUM w ramach wymiany międzynarodowej.....	22
4.4.4	Studenci przyjeżdżający w ramach wymiany międzynarodowej na praktyki w WUM.....	22
5	 JAKOŚĆ KSZTAŁCENIA W OPINII ABSOLWENTÓW I PRACODAWCÓW	23
5.1	Opinie absolwentów.....	24
5.2	Opinie pracodawców	25
6	 JAKOŚĆ KSZTAŁCENIA W OPINII DOKTORANTÓW	26
7	 JAKOŚĆ KSZTAŁCENIA W OPINII KADRY AKADEMICKIEJ	28
8	 DZIEŃ KULTURY JAKOŚCI UCZELNI	30
9	 DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA W ZAKRESIE DYDAKTYKI MEDYCZNEJ	32
10	 RANKING SZKÓŁ WYŻSZYCH	35
11	 PROJEKT SUPP: WSPARCIE PSYCHOSPOŁECZNE DLA STUDENTÓW ZAGRANICZNYCH ..	36
12	 SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PLANU POPRAWY JAKOŚCI KSZTAŁCENIA NA 2015 R.	40
13	 PODSUMOWANIE.....	42
13.1	Rekomendacje.....	44

1 | Wstęp

Za sprawą projektu „Q: Kultura Jakości Uczelni” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej, ostatnie trzy lata były kluczowe i przełomowe dla rozwoju Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia oraz Kultury Jakości Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Rok po zakończeniu projektu można powiedzieć że nastąpił znaczący wzrost instytucjonalnej dojrzałości w zakresie zapewnienia jakości kształcenia.

Jednym z największych osiągnięć lat 2014-2015 był znaczący **wzrost świadomości i zaangażowania** społeczności akademickiej WUM w procesy zarządzania jakością kształcenia, jak również **podniesienie rangi działalności dydaktycznej**. Swoją działalność rozwinęły Wydziałowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia, które od jesieni 2013 r. regularnie opracowują kompleksowe raporty z oceny jakości kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów. Ponad to powstał zespół ds. Jakości Kształcenia na studiach podyplomowych. Odbyły się liczne dyskusje poświęcone jakości kształcenia, w ramach posiedzeń Senatu, Rad Wydziałów. W 2015 r. zorganizowano trzecią edycję konferencji Dzień Kultury Jakości Uczelni, która cieszyła się jeszcze większym zainteresowaniem niż w ubiegłym roku (w konferencji wzięło udział ok. 200 osób), po raz trzeci wręczono „Kryształowe Lancety” nagrody Samorządu Studentów dla nauczycieli najwyżej ocenionych w ankiecie studenckiej. W 2015 r. wdrożono spójne ramy instytucjonalne Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia, zgodne ze standardami i wskazówkami Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego. Wdrożono kompleksowe **procedury** (w tym opracowywania i okresowego przeglądu programów kształcenia, oceniania studentów) oraz rozwijano **narzędzia** zapewnienia jakości kształcenia (w tym hospitacje zajęć dydaktycznych, badania ankietowe, Platformę Q). W szczególności, kontynuowane były **ankiety** badania opinii studentów (w tym ankiety oceny praktyk i warunków studiowania), doktorantów i kadry akademickiej. Nowa ankieta została przeprowadzona wśród studentów przyjeżdżających i wyjeżdżających na praktyki lub studia w ramach wymian międzynarodowych.

Warszawski Uniwersytet Medyczny uplasował się w pierwszej dziesiątce najlepszych polskich uniwersytetów i zajął drugie miejsce w grupie kierunków lekarskich w Rankingu Szkół Wyższych – Perspektywy. Potwierdzeniem wysokiej jakości kształcenia są przede wszystkim osiągnięcia studentów i absolwentów Uczelni. Warto podkreślić, że w 2015 r. we wrześniowej sesji Lekarskiego Egzaminu Końcowego, wśród osób zdających egzamin po raz pierwszy, absolwenci Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego uzyskali drugi wynik ze wszystkich uczelni w kraju ustąpili najlepszym tylko o 0,8 punktu. W raporcie omówione zostały wybrane aspekty jakości kształcenia w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym w roku akademickim 2014/2015.

2 | Zespoły ds. Jakości Kształcenia

2.1 | Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia

Podstawowym zadaniem Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia w roku 2014/2015 było wdrożenie spójnych ram instytucjonalnych (polityk i procedur) Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia

Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia stanowi podstawowy element struktury organizacyjnej Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia WUM. Prace zespołu wspiera merytorycznie i organizacyjnie Biuro Zarządzania Jakością Kształcenia. Zakres zadań Zespołu został określony [uchwałą nr 1/2013 Senatu](#) (z późn. zm.).

W roku akademickim 2014/2015 Zespół funkcjonował w składzie powołanym na okres kadencji władz Uczelni, do 31 sierpnia 2016 r., na mocy [Zarządzenia nr 72/2012 Rektora](#), zmienionego [Zarządzeniem nr 26/2013](#), [Zarządzeniem nr 34/2014](#) [Zarządzeniem nr 76/2014 Rektora](#) oraz Zarządzeniem nr 83/2015.

Skład Zespołu w kadencji 2012-2016

1. prof. dr hab. n. med. Marcin Wojnar – Przewodniczący Zespołu
2. dr hab. n. med. Ewa Bałkowiec-Iskra – I Wydział Lekarski
3. prof. nadzw. dr hab. n. med. Magdalena Malejczyk – II Wydział Lekarski
4. dr hab. n. med. Izabela Strużycka – Wydział Lekarsko-Dentystyczny (od 15 kwietnia 2013 r.)
5. dr hab. n. o zdr. Joanna Gotlib – Wydział Nauki o Zdrowiu, Zakład Dydaktyki i Efektów Kształcenia
6. dr hab. n. farm. Agnieszka Pietrosiuk – Wydział Farmaceutyczny
7. dr hab. n. med. Maciej Słodkowski – Centrum Kształcenia Podyplomowego
8. Tomasz Zawadzki – Samorząd Studentów (do 15 kwietnia 2013 r.)
Aleksander Zarzeka – Samorząd Studentów (do końca roku 2012/2013)
Marcin Wojciechowski – Samorząd Studentów (w roku 2013/2014)
Sonia Statuch – Samorząd Studentów (od września 2014 r.)
9. Maciej Pawliszewski – Samorząd Studentów
10. mgr. farm., lek. Wanda Gajzlerska – Samorząd Doktorantów (do końca roku 2012/2013)
lek. Filip Dąbrowski – Samorząd Doktorantów (od roku akademickiego 2013/2014)
11. mgr Anna Gilbert – Samorząd Doktorantów (od roku akademickiego 2013/2014)
12. mgr. farm. Przemysław Rzodkiewicz – Ekspert ds. jakości kształcenia
13. dr n. przyr. Henryk Rebandel – Ekspert ds. jakości kształcenia
14. mgr Joanna Gajowniczek – Biuro Zarządzania Jakością Kształcenia
15. mgr Marek Fudała – Pracownia Ewaluacji Jakości Kształcenia
16. prof. dr hab. n. med. Maciej Karolczak (od roku akademickiego 2014/2015) - II Wydział Lekarski
17. dr hab. n. med. Agnieszka Mielczarek (od roku akademickiego 2014/2015) - Wydział Lekarsko-Dentystyczny (
18. dr hab. n.med. Piotr Tyszko (od roku akademickiego 2014/2015) - I Wydział Lekarski
19. dr hab. n. farm. Piotr Luliński (od roku akademickiego 2014/2015) - Wydział Farmaceutyczny
20. dr n. med. Wojciech Boratyński (od roku akademickiego 2014/2015) - Wydział Nauki o Zdrowiu
21. mgr Artur Białoszewski- (od roku akademickiego 2014/2015) – Koordynator Biura Zarządzania Jakością Kształcenia

Przewodniczący Zespołu pełni jednocześnie funkcję Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia. W roku 2014/2015, zgodnie z zaleceniami PKA oraz uczelnianym planem poprawy jakości kształcenia, określony został szczegółowy [zakres zadań Pełnomocnika](#), zatwierdzony przez Rektora WUM.

W roku akademickim 2014/2015 odbyło się **11 posiedzeń** Zespołu. Nagrania i protokoły z ich przebiegu są dostępne w Biurze Zarządzania Jakością Kształcenia.

2.2 | Wydziałowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia

W roku akademickim 2014/2015 swoją działalność, m.in. w ramach projektu „Q”, rozwijały Wydziałowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia

Skład Zespołu I Wydziału Lekarskiego w kadencji 2012-2016

(uchwała Rady Wydziału z 14 listopada 2012 r.)

- **dr hab. n. med. Piotr Tyszko** – przewodniczący
- dr hab. n. med. Hanna Pituch
- dr hab. n. med. Piotr Albrecht
- prof. dr hab. n. med. Ewa Osuch-Wójcikiewicz
- dr hab. n. med. Dagmara Mirowska-Guzel
- prof. dr hab. n. med. Alicja Wiercińska-Drapało
- dr hab. n. farm. Iwonna Rahden Staroń
- dr n. med. Anna Cyganek
- dr n. med. Maciej Jędrasik
- dr n. med. Marta Maskey - Warzęchowska
- student Maciej Książyk
- doktorant lek. Rafał Machowicz

Skład Zespołu II Wydziału Lekarskiego w kadencji 2012-2016

(uchwała Rady Wydziału z 15 maja 2013 r., zm. uchwałami z 13 listopada i 11 grudnia 2013 r.)

- **prof. dr hab. med. Maciej Karolczak** – przewodniczący
- prof. ndzw. dr hab. med. Magdalena Malejczyk
- dr hab. med. Krzysztof Owczarek
- dr hab. med. Artur Stolarczyk
- dr hab. med. Andrzej Horban
- dr n. med. Adam Soszka
- student Krzysztof Siemion (kierunek lekarski)
- student Karol Tomaszewski (kierunek fizjoterapia)
- student Adam Ledwoń (kierunek lekarski w języku angielskim; od listopada 2013 r.)
- doktorantka mgr Katarzyna Gosek
- dr n. med. Przemysław Sielicki - Dyrektor ds. Medycznych Mazowieckiego Szpitala Bródnowskiego w Warszawie (przedstawiciel pracodawców; od grudnia 2013 r.)
- dr n. med. Piotr Soszyński – członek Zarządu Medicover Polska (przedstawiciel pracodawców; od grudnia 2013 r.)
- *student Eric Czajkowski (kierunek lekarski w języku angielskim; do listopada 2013 r.)*

Skład Zespołu Wydziału Lekarsko-Dentystycznego w kadencji 2012-2016

(uchwała Rady Wydziału z 19 grudnia 2012 r., zm. uchwałą z 27 listopada 2013 r.)

- **dr hab. n. med. Agnieszka Mielczarek** – przewodnicząca (od 27 listopada 2013 r.)
- dr hab. Ewa Iwanicka-Grzegorek
- dr n. med. Halszka Boguszewska-Gutenbau
- dr n. med. Maciej Kostrubiec
- dr n. med. Jolanta Kostrzewa-Janicka
- dr n. med. Wojciech Michalski
- dr n. med. Barbara Siemińska-Piekarczyk (od 27 listopada 2013 r.)
- doktorantka lek. dent. Angelika Kalińska (od 27 listopada 2013 r.)
- student Maciej Trzaskowski (od 27 listopada 2013 r.)
- *prof. dr hab. n. med. Kazimierz Szopiński (przewodniczący i członek Zespołu do 27 listopada 2013 r.)*

Skład Zespołu Wydziału Farmaceutycznego w kadencji 2012-2016

(powołany na posiedzeniu Rady Wydziału 26 września 2012 r.)

- **dr hab. n. farm. Piotr Luliński** – przewodniczący
- prof. dr hab. Józef Sawicki
- prof. dr hab. n. farm. Grzegorz Nałęcz-Jawecki

- dr n. farm. Joanna Kolmas
- dr n. farm. Ewa Skarżyńska
- dr n. farm. Grażyna Sygitowicz
- dr n. farm. Joanna Giebułtowicz
- dr hab. n. farm. Katarzyna Sykłowska-Baranek
- dr hab. n. farm. Jadwiga Turło
- dr n. farm. Monika Grudzień
- dr n. farm. Marek Król
- dr n. farm. Teresa Żołek
- studentka Justyna Skowyra
- studentka Weronika Zarychta
- doktorantka Anna Gomółka

Skład Zespołu Wydziału Nauki o Zdrowiu w kadencji 2012-2016

(uchwała Rady Wydziału z 26 lutego 2013 r., zm. uchwałą z dnia 14 października 2014 r.)

- **dr n. med. Wojciech Boratyński** – przewodniczący (od 14 października 2014 r.)
- dr n. med. Ewa Kądzalska (przewodnicząca do 14 października 2014 r.)
- dr n. o zdr. Zofia Sienkiewicz
- dr n. med. Grażyna Bączek
- dr n. med. Agnieszka Nowacka
- dr n. med. Grzegorz Juszczak
- dr n. hum. Magdalena Woynarowska-Sołdan
- lek. Józef Chłopicki (od 14 października 2014 r.)
- dr n. rol. Beata Sińska
- dr n. med. Alicja Kucharska
- studentka Iga Moraczewska
- studentka Karolina Dłużniak (od 14 października 2014 r.)
- student Jan Tymięski (od 14 października 2014 r.)
- studentka Lucyna Iwanow (od 14 października 2014 r.)
- student Aleksander Zarzeka (od 14 października 2014 r.)
- doktorantka Aneta Binkowska
- mgr Karol Karski (do 14 października 2014 r. jako przedstawiciel studentów, od 14 października 2014 r. jako przedstawiciel absolwentów)
- mgr Grzegorz Stachacz (do 14 października 2014 r. jako przedstawiciel studentów, od 14 października 2014 r. jako przedstawiciel absolwentów)
- mgr Leszek Wronka - przedstawiciel absolwentów (od 14 października 2014 r.)
- mgr Jarosława Belowska - przedstawiciel absolwentów (od 14 października 2014 r.)
- mgr Bożena Ściegłińska (Naczelną Pielęgniarką SPDSK Marszałkowska, przedstawicielka pracodawców)
- *dr n. med. Sławomir Pilip (do 14 października 2014 r.)*
- *dr hab. n. o zdr. Joanna Gotlib (do 14 października 2014 r.)*
- *doktorantka Dominika Mękal (do 14 października 2014 r.)*
- *mgr Aleksandra Grzywna (przedstawicielka absolwentów; do 14 października 2014 r.)*

Skład Zespołu Centrum Kształcenia Podyplomowego 2012-2016

- **prof. dr hab. Maciej Słodkowski**
- prof. dr hab. Danuta Zapolska-Downar
- dr hab. Beata Zakrzewska-Pniewska
- dr Marcin Aluchna
- dr Michał Bachanek
- dr Sławomir Białek
- dr Dominika Gawlak
- dr Ewa Kobos
- dr Mira Lisiecka-Biełanowicz
- dr hab. Nitsch-Osuch
- dr Piotr Samel-Kowalik
- dr hab. Maciej Siński
- dr Ewa Skarżyńska

- dr Grażyna Sygitowicz
- dr Aneta Tomaszewska
- dr Grażyna Wójcik
- mgr Adam Bronikowski
- mgr Artur Walkiewicz

3 | Analiza wydziałowych raportów z oceny jakości

Wydziałowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia opracowały kompleksowe raporty z oceny jakości kształcenia za rok akademicki 2014/2015. Raporty zatwierdzone przez Dziekanów zostały przedstawione Radom Wydziałów

Jesienią 2015 r. Wydziałowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia opracowały coroczne raporty z oceny jakości kształcenia. Zgodnie z Rozporządzeniem MNiSW z dn. 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia oraz Uchwałą nr 1/2013 Senatu WUM, raporty, zatwierdzone przez Dziekanów, zostały przedłożone na posiedzeniach Rad Wydziałów³. Raporty stanowią załączniki nr 1-6 do niniejszego raportu.

Zakres raportów za rok 2014/2015 został przygotowany, zgodnie z poniższymi wytycznymi wystosowanymi przez Prorektora ds. Dydaktyczno-Wychowawczych:

Wytyczne dotyczące wydziałowych raportów z oceny jakości kształcenia za rok 2014/2015

Raport powinien zawierać analizę i ocenę jakości kształcenia **na każdym kierunku** prowadzonym na Wydziale (dla każdego poziomu studiów), w tym **wnioski** płynące z oceny oraz **rekomendacje** działań doskonalących.

Raport powinien zostać opracowany na podstawie dostępnych danych, z uwzględnieniem m.in. wyników **ankiet, hospitacji, akredytacji** i innych uczelnianych oraz wydziałowych narzędzi zapewnienia, oceny i doskonalenia jakości kształcenia. Dane zebrane z wykorzystaniem ww. narzędzi powinny być rozpatrywane **w odniesieniu do wybranych, ocenianych obszarów** (patrz pkt. 2, 3 i 4), a nie przedstawiane całościowo w osobnych, oderwanych od siebie rozdziałach. Np. opinie absolwentów, pracodawców, studentów i zalecenia Rady Programowej, Rady Pedagogicznej czy PKA dotyczące programu kształcenia powinny być przedstawione i porównane w jednym rozdziale dotyczącym jakości programu kształcenia, a opinie ww. interesariuszy dotyczące np. jakości zajęć, czy kadry dydaktycznej powinny zostać omówione w osobnym rozdziale. Opinie interesariuszy powinny być w miarę możliwości zestawione z dostępnymi danymi statystycznymi odnoszącymi się do danego obszaru. Ponadto, analiza nie powinna powielać ogólnych obserwacji ogólnouczelnianych, ale koncentrować się na konkretnych mocnych i słabych stronach danego kierunku i Wydziału.

Dla oceny i poprawy jakości kształcenia na kierunku/Wydziale istotna jest analiza kluczowych, dostępnych i wybranych danych oraz wnioski i rekomendacje z niej płynące, a nie sucha prezentacja liczb, tabel, statystyk. Raport powinien uwzględniać **uwagi studentów i innych interesariuszy** (w odniesieniu do ocenianych obszarów). W przypadku analizy wyników ankiet, istotne jest wykorzystanie nie tylko wskaźników ilościowych, ale przede wszystkim zgłoszonych komentarzy otwartych. Zaleca się ponadto zebranie uwag od Wydziałowego Samorządu Studentów, starostów i opiekunów roku, itp.

Raport powinien obejmować następujące, wymagane elementy:

1. **Sprawozdanie z realizacji wydziałowego planu poprawy jakości kształcenia** za ubiegły rok akademicki (w tym z osiągnięcia założonych celów, wdrożenia rekomendacji, podjętych działań, aktywności Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia).
2. **Wyniki oceny jakości programu kształcenia**

Analiza może zostać opracowana na podstawie protokołów z **Rad Programowych** i Pedagogicznych, uwag zgłoszonych przez studentów, wyników ankiet: studenckiej, absolwenckiej, pracodawców (pytania dotyczące programu kształcenia, w tym założonych efektów kształcenia, treści kształcenia, planu studiów

³ Termin składania raportów został w tym roku ponownie wydłużony, za zgodą Prorektora ds. Dydaktyczno-Wychowawczych. Raporty zostały przedstawione na posiedzeniach Rad Wydziałów w miesiącu grudniu oraz styczniu. Wniosek o zmianę od 2014/2015 r. obowiązującego terminu składania raportów określonego w Uchwale nr 1/2013 (przesunięcie z października na grudzień) został zgłoszony na posiedzenie Senatu, które odbyło się 23 lutego 2015 r.

itp.). Zaleca się, by obejmowała analizę sylabusów i matryc efektów kształcenia dokonaną przez Radę Programową lub inne stosowne gremium (np. WZJK).

3. Wyniki oceny osiągniętych efektów kształcenia

Analiza może obejmować m.in.

- 1) Analizę ocen i wyników studentów:
 - a) Liczbę studentów kończących studia w terminie w stosunku do liczby zaczynających studia,
 - b) Terminowość zaliczania przedmiotów,
 - c) Procent studentów promowanych na następny rok,
 - d) Procent studentów powtarzających rok,
 - e) Procent studentów skreślonych ze studiów,
 - f) Procent studentów uzyskujących określoną ocenę na zakończenie studiów, na egzaminie końcowym z przedmiotu, z pracy dyplomowej, z egzaminów dyplomowych,
- 2) Wyniki LEK-u, LDEK-u;
- 3) Analizę osiągnięć studentów (projekty, konkursy, stypendia Ministra, etc.);
- 4) Analizę wyników ankiety studenckiej (pytania dot. osiągnięcia efektów kształcenia);
- 5) Analizę wyników badania losów zawodowych absolwentów (pytania dot. oceny efektów kształcenia na rynku pracy);
- 6) Analizę wyników ankiety pracodawców (jw.).

Szczegółowa analiza efektywności nauczania (stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia) powinna być m.in. przedmiotem prac wydziałowych **Rad Pedagogicznych**. Powyższy rozdział może zostać opracowany na podst. protokołów z posiedzeń Rad Pedagogicznych.

4. Wyniki oceny innych wybranych obszarów/czynników wpływających na jakość kształcenia na danym kierunku/Wydziale

Rozdział może obejmować analizę i ocenę jakości:

- a) Zajęć prowadzonych na danym kierunku/Wydziale (np. na podstawie wyników studenckiej ankiety oceny zajęć i nauczycieli akademickich, wyników przeprowadzonych hospitacji itp.);
- b) Nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na danym kierunku/Wydziale (np. na podstawie wyników oceny okresowej nauczycieli, wyników studenckiej ankiety oceny zajęć i nauczycieli akademickich, wyników hospitacji, itp.). Analiza może dotyczyć kadry jako obszaru wpływającego na jakość dydaktyki, koncentrować się nie na konkretnych osobach, ale problemach, trendach, itp.;
- c) Kadry wspierającej dydaktykę na danym kierunku/Wydziale (np. na podstawie wyników studenckiej ankiety oceny warunków studiowania);
- d) Zasad oceniania studentów (np. na podstawie analizy protokołów z Rad Pedagogicznych, wyników studenckiej ankiety oceny zajęć i nauczycieli akademickich – pytań dot. oceniania studentów, analizy sylabusów itp.);
- e) Warunków studiowania na danym kierunku/Wydziale (na podst. wyników studenckiej ankiety oceny warunków studiowania obejmującej m.in. ocenę infrastruktury, sposobów wsparcia studentów itp. oraz studenckiej ankiety oceny zajęć i nauczycieli: pytania dot. warunków prowadzenia zajęć, biblioteki, itp.);
- f) Wydziałowych studiów doktoranckich (z wykorzystaniem wyników ankiety doktoranckiej);
- g) Innych wybranych przez WZJK.

5. Wyniki oceny wydziałowego i uczelnianego Systemu zarządzania jakością kształcenia (ocena efektywności istniejących rozwiązań, narzędzi, propozycje zmian, itp.)

6. Wskazanie przykładów dobrych praktyk służących zapewnieniu i poprawie jakości kształcenia podejmowanych na Wydziale (np. działania podjęte na poziomie jednostek godne rozpowszechnienia)

7. Rekomendacje związane z doskonaleniem jakości kształcenia na danym kierunku studiów, w odniesieniu do wszystkich omawianych obszarów. Rekomendacje mogą posłużyć jako podstawa dla wydziałowego planu poprawy jakości kształcenia na dany rok akademicki.

Do raportu powinien zostać dołączony wydziałowy **plan poprawy jakości kształcenia** na dany rok akademicki (wskazujący terminy i osoby/gremia odpowiedzialne za realizację określonych działań projakościowych).

Analizy wydziałowe są jeszcze bardziej kompleksowe, przejrzyste i wnikliwie, niż w ubiegłym roku. Pomimo wytycznych Prorektora ds. Dydaktyczno-Wychowawczych, raporty opracowane przez poszczególne Wydziały znacząco różnią się od siebie, nie tylko pod względem struktury, formy i zakresu analizowanych danych, ale również szczegółowości dokonanej analizy.

Wydziałowe raporty za rok 2014/2015 charakteryzują się jeszcze większą kompleksowością, przejrzystością i dojrzałością, niż dokumenty opracowane w roku 2013/2014.

Prawie wszystkie Wydziały uwzględniły w raportach sprawozdanie z realizacji planu i rekomendacji z ubiegłego roku z wyjątkiem Wydziału Nauki o Zdrowiu i Centrum Kształcenia Podyplomowego, które przygotowywało raport po raz pierwszy.

Prawie wszystkie Wydziały uwzględniły w raportach sprawozdanie z realizacji planu i rekomendacji z ubiegłego roku, wskazując działania podjęte przez Zespół ds. Jakości Kształcenia i/lub inne organy i jednostki wydziałowe (np. Władze Dziekańskie, Rady Programowe, Kierowników jednostek dydaktycznych). Przedstawione informacje potwierdzają, że **działania projakościowe** podejmowane na Wydziałach charakteryzują się coraz większą przejrzystością, usystematyzowaniem oraz efektywnością, a ich realizacja jest (w większości przypadków) odpowiednio monitorowana oraz weryfikowana. Wiele rekomendacji zostało zrealizowanych, większość wymaga jednak ciągłej pracy i doskonalenia na poziomie wydziałowym (i/lub dłuższego czasu na osiągnięcie zamierzonych wyników). Niektóre sprawozdania, choć wyczerpujące, mogłyby charakteryzować się większym stopniem szczegółowości (np. podaniem konkretnych rozwiązań, odniesieniem do stosowanych uchwał, dokumentów etc.).

Wybrane rekomendacje wydziałowe

- Podobnie jak w ubiegłym roku po zapoznaniu się z komentarzami studentów dotyczącymi oceny przedmiotów WZJK rekomenduje dokładną ich analizę przez Kierowników poszczególnych Zakładów/Klinik razem z Radą Pedagogiczną, Komisją Programową oraz władzami Dziekańskimi.
- Rozważeniu wymaga potrzeba oceny efektów kształcenia zawartych w programach fakultatywnych. Jednak w związku z tym, że część zajęć fakultatywnych jest adresowana także do studentów innych wydziałów, sprawa wymaga decyzji na szczeblu wyższym niż WZJK.
- Zespół I WL rekomenduje wdrożenie wydziałowej procedury przeprowadzania spotkań z kierownikami jednostek, w przypadku których występują systematycznie niekorzystne opinie studentów dotyczące nauczanych przedmiotów bądź nauczycieli akademickich.
- Biorąc pod uwagę, opinie studentów, opinie absolwentów i pracodawców należy poprawić możliwości nauczania na kierunku lekarskim (IWL) w zakresie: prawa medycznego, umiejętności zastosowania przepisów prawnych oraz organizacji służby zdrowia.
- Rozważenie możliwości zwiększenia udziału zajęć praktycznych w kształceniu studentów kierunku lekarskiego.
- Stworzenie w uczelni możliwości szerszego doskonalenia językowego dla studentów i doktorantów.
- Popularyzacja formy elektronicznych egzaminów organizowanych przez Biuro ds. Egzaminów Uczelnianych WUM.
- Przygotowanie przez Rady Programowe i Rady Pedagogiczne odpowiednich analiz zgodnie z Procedurą opracowywania i okresowego przeglądu programów kształcenia i prosi o sukcesywne przekazywanie ich do Wydziałowego Zespołu.

- Opracowanie kierunkowych efektów kształcenia dla fakultatywnych bloków programowych z uwzględnieniem wymogów Krajowych Ram Kwalifikacji i skierowanie ich do Senatu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego w celu formalnego zatwierdzenia

Wnioski końcowe:

- Przez ostatnie dwa lata, raporty z oceny jakości kształcenia stały się **istotnym elementem Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia** i podstawą dla systematycznego i kompleksowego gromadzenia, analizy, oceny i wykorzystania danych na temat jakości kształcenia.
- W roku 2014/2015 raporty wydziałowe zostały, po raz trzeci z rzędu, opracowane według ogólnych wytycznych uczelnianych, w dowolnej, wybranej przez Wydział formie, zakresie i poziomie szczegółowości. Jednak pomimo jasno ustalonych reguł i konsultacji raporty te nie są przygotowywane w formie jednolitej. Z tego tytułu istnieje problem w porównywaniu części danych w nich zawartych. W roku 2015/2016 planowane jest przygotowanie, na podstawie dotychczasowych wytycznych i dobrych praktyk wydziałowych, jednolitego, ogólnouczelnianego **wzoru raportu**.

We wszystkich raportach 2014/2015 dokonano sprawozdania z realizacji ubiegłorocznych rekomendacji oraz sformułowano rekomendacje na kolejny rok/lata. Do raportów nie dołączono jednak „**Wydziałowych planów poprawy jakości kształcenia**” (choćby rekomendacje na Wydziałach Lekarsko-Dentystycznym oraz Nauki o Zdrowiu mają de facto postać planu).

4 | Jakość kształcenia w opinii studentów

4.1 | Studencka ankieta oceny zajęć i nauczycieli

Studencka ankieta oceny zajęć i nauczycieli akademickich stanowi kluczowy element uczelnianego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia oraz Kultury Jakości Uczelni. Przeprowadzana regularnie pod patronatem Prorektora ds. Dydaktyczno-Wychowawczych i Samorządu Studentów, pozwala zaangażować szerokie grono studentów Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego w proces doskonalenia jakości kształcenia.

W roku akademickim 2014/2015, Biuro Zarządzania Jakością Kształcenia oraz Pracownia Ewaluacji Jakości Kształcenia, pod merytorycznym nadzorem Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia oraz Uczelnianego Zespołu ds. Ankiety Studenckiej przeprowadziły kolejną edycję badania. **Treść ankiety pozostała taka sama w stosunku do poprzedniego roku akademickiego**, w związku z tym dane uzyskane w roku 2014/2015 dają możliwość ich porównania z danymi z poprzedniej edycji tego badania.

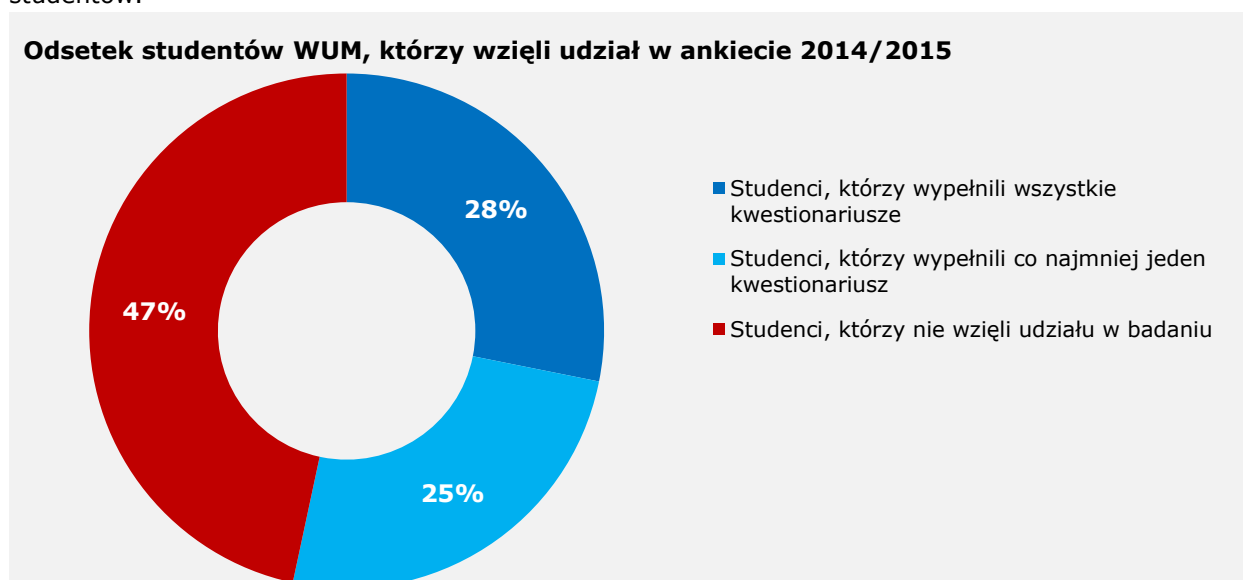
Kompleksowy, ogólnouczelniany **raport z wyników ankiety** za rok 2014/2015 jest dostępny dla całej społeczności akademickiej na wirtualnej Platformie Q. Na Platformie znajdują się ponadto: [treść ankiety](#) i [Procedura badania opinii studentów WUM](#) (wprowadzona Zarządzeniem nr 92/2014 Rektora), opracowane w ramach projektu „Q”.

Poniżej zaprezentowano kilka najistotniejszych informacji wynikających z badania.

W roku 2014/2015 nastąpił spadek liczby respondentów ankiety studenckiej. W badaniu wzięło udział 53% studentów WUM (w porównaniu z 57% w ubiegłym roku)

W edycji 2014/2015 w badaniu ankietowym wzięło udział 53% studentów Uczelni, w porównaniu z 57% w roku 2013/2014, 64% w roku 2012/2013, 55% w roku 2011/2012 i jedynie 5% w roku 2010/2011. W omawianej edycji badania respondenci wystawili 56322 ocen zajęciom i 61056 ocen nauczycielom. W bazie danych, w stosunku do poprzedniej edycji badania, znalazło się ok. 13000 kwestionariuszy mniej.

Poziom zaangażowania w badanie, podobnie jak miało to miejsce w 2013/2014 r., był zróżnicowany i zależał od Wydziału. **Największy odsetek studentów (69%)** wzięło udział w badaniu na **I Wydziale Lekarskim** (w poprzedniej edycji badania - 68%) oraz na **Wydziale Lekarsko-Dentystycznym (63%)** (w poprzedniej edycji badania - 64%). Ankieta cieszyła się najmniejszym zainteresowaniem na Wydziale Nauki o Zdrowiu i Wydziale Farmaceutycznym, gdzie w badaniu uczestniczyło odpowiednio 42% i 49% studentów.

Rysunek 1: Odsetek studentów, którzy wzięli udział w ankiecie

Odsetek studentów, którzy wypełnili ankietę pozostaje wysoki (szczególnie biorąc pod uwagę podobne statystyki krajowe i zagraniczne). Nieco niższy odsetek uczestników badania w dużej mierze mógł być spowodowany słabszym, niż w ubiegłym roku, egzekwowaniem zapisu Regulaminu Studiów o **obowiązku uczestnictwa w ankiecie**, zgodnie z ideą współodpowiedzialności wszystkich członków społeczności akademickiej za jakość kształcenia w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym. Obowiązkowość ankiety, wprowadzona z inicjatywy Samorządu Studentów WUM, pozwoliła w ciągu ostatnich lat na wzmocnienie jej roli i wagi w Uczelni. W roku 2013/2014 rozważano jednak wprowadzenie zasady dobrowolności badań ankietowych. Ostatecznie zastosowano ją tylko w przypadku studenckich ankiet oceny praktyk i warunków studiowania (patrz rozdziały 5.2. i 5.3).

Średnia ocena zajęć dydaktycznych realizowanych na WUM wyniosła 3,96 (w skali 1-5) i jest nieco wyższa, niż miało to miejsce rok wcześniej, kiedy wyniosła ona 3,92. Podobnie jak w ubiegłym roku, studenci najwyżej ocenili przejrzystość warunków zaliczania przedmiotów. Stosunkowo najmniej respondentów zgodziło się z opinią, że literatura obowiązkowa była dostępna w bibliotece/czytelni WUM.

W 2014/2015 r. średnia ocena zajęć dydaktycznych realizowanych na WUM wyniosła **3,96** (w skali 1-5). Zdaniem zdecydowanej większości respondentów warunki zaliczenia przedmiotu były jasno określone na początku zajęć i stosowane (83% odpowiedzi „zdecydowanie tak” lub „tak”). 3/4 badanych potwierdziło, że zajęcia poszerzyły ich wiedzę, udostępnione im materiały dydaktyczne (w formie papierowej lub elektronicznej) były wartościowe, a opisany w sylabusie program zajęć został zrealizowany. 72% badanych uznało, że do zaliczenia przedmiotu wystarczyła znajomość literatury obowiązkowej. Z drugiej strony, jedynie nieco ponad 2/3 uczestników badania deklaroowało, że zajęcia z ocenianego przedmiotu były istotnym elementem ich studiów lub że zajęcia te pozwoliły im rozwinąć bądź zdobyć nowe umiejętności. Najmniej liczna (62%) była grupa studentów zgadzających się z opinią, że literatura obowiązkowa była dostępna w czytelni lub bibliotece Uczelni.

Kadra każdego z Wydziałów została oceniona powyżej 4, najlepsze wyniki uzyskali nauczyciele Wydziału Farmaceutycznego. Ogólne, średnie oceny na poszczególnych Wydziałach są do siebie bardzo zbliżone

W ankiecie 2014/2015 oceniono pracę 2696 osób prowadzących zajęcia ze studentami WUM, w tym 1943 nauczycieli akademickich Uczelni. W raporcie z badania przeanalizowano opinie dotyczące nauczycieli, którzy uzyskali nie mniej niż dwie oceny studentów, tj. **1828 nauczycieli akademickich** WUM (w porównaniu z 1781 w ubiegłym roku).

Najwyższą, w skali Uczelni, średnią ocen (z dziewięciu pytań ankietowych odnoszących się do poszczególnych aspektów pracy dydaktycznej) uzyskała kadra Wydziału Farmaceutycznego (średnia 4,35). Biorąc pod uwagę odpowiedzi studentów na ostatnie, 10. pytanie ankietowe (*jak ogólnie ocenilibyś/abyś danego nauczyciela w pięciopunktowej skali?*) najwyższe noty uzyskali także nauczyciele tego wydziału (średnia 4,32).

Należy podkreślić, że w edycji badania 2014/2015 ogólne, średnie oceny nauczycieli poszczególnych Wydziałów są do siebie bardzo zbliżone. Ogólna, średnia ocena nauczycieli akademickich dla całej Uczelni wyniosła **4,30** (z pytań 1-9) w porównaniu ze średnią **4,24** (dla pytania 10)⁴. Średnie ocen nauczycieli WUM dokonanych przez studentów są nieco wyższe niż miało to miejsce w ubiegłym roku, kiedy to średnia z pytań 1-9 wynosiła 4,27, a średnia ocen z pytania 10 – 4,21.

Podobnie jak w ubiegłych latach, najwyżej oceniono przygotowanie nauczycieli do zajęć. Najniżej oceniono umiejętność zainteresowania studentów tematyką zajęć oraz zachęcanie do aktywnego udziału w zajęciach.

⁴ Średnia ocena wyliczona z odpowiedzi na pytanie: *Jak ogólnie ocenilibyś nauczyciela w pięciopunktowej skali, gdzie 1 to ocena najniższa, a 5 – najwyższa?* jest nieco niższa, niż średnia ocena wyliczona z dziewięciu ocen częściowych. Dotyczy to zarówno średniej oceny nauczycieli w skali całej Uczelni, jak również średnich ocen nauczycieli na poszczególnych Wydziałach. Najbardziej zbliżone są do siebie te średnie dla Wydziału Farmaceutycznego, największa różnica między tymi ocenami występuje w przypadku II Wydziału Lekarskiego.

Studenci wpisali w swoje ankiety blisko 15 900 komentarzy dotyczących zajęć i nauczycieli

W bazie odpowiedzi na pytania otwarte zawarte w ankiecie, po eliminacji pustych rekordów, uwag typu „nie mam zdania”, „nie mam uwag” oraz wpisów, w których studenci wskazywali powody, dla których nie dokonali oceny zajęć dydaktycznych⁵, znalazło się łącznie **15857 wypowiedzi**, z czego: Około 7350 wypowiedzi odnosi się do zajęć dydaktycznych, a 8500 dotyczy nauczycieli akademickich.

W uwagach krytycznych na temat zajęć studenci, podobnie jak w ubiegłym roku, zwracali uwagę na:

- **nieśpójną konstrukcję programu kształcenia, w tym planu studiów**

Negatywne wypowiedzi studentów dotyczyły m.in. **powtarzających się treści** przedmiotów (w tym dublowania się pewnych przedmiotów na studiach I i II stopnia prowadzonych na tym samym kierunku), zbyt dużej lub zbyt małej **liczby godzin przeznaczonych na dany przedmiot, planu (grafiku) zajęć**,

- **nieodpowiedni sposób prowadzenia zajęć**

Respondenci podkreślali m.in. niedostateczne przygotowanie dydaktyczne nauczycieli do prowadzenia zajęć, ich słabe umiejętności przekazywania wiedzy oraz zaangażowanie w pracę ze studentami. Tak jak w ubiegłym roku, studenci negatywnie wypowiadali się na temat prezentacji multimedialnych („czytania slajdów”) stosowanych przez niektórych prowadzących jako jedyny sposób przekazywania wiedzy. słabe przygotowanie oraz organizacja zajęć

Na uwagę zasługuje sygnalizowana kwestia **zajęć, które się nie odbyły** oraz **częste zmiany/zastępstwa** wśród osób prowadzących.

- **zbyt małą liczbę zajęć praktycznych i zbyt dużą zajęć teoretycznych**

- **zbyt duże grupy na zajęciach,**

- **mało efektywnego wykorzystania czasu przeznaczonego na zajęcia,**

- **nieaktualne, przestarzałe informacje,**

- **nieodpowiednie warunki prowadzenia zajęć,**

Komentarze dotyczyły w szczególności słabych warunków lokalowych (zbyt małe, nieodpowiednio wyposażone sale dydaktyczne, itp.).

- **niską jakość i dostępność materiałów i pomocy dydaktycznych, w tym literatury przedmiotu,**

- **niestosowanie niezbędnych środków ochrony osobistej (BHP) podczas zajęć.**

W uwagach krytycznych na temat nauczycieli akademickich studenci, podobnie jak w ubiegłym roku, najczęściej wskazywali na:

- **niskie kompetencje merytoryczne niektórych osób prowadzących zajęcia** (przejawiające się np. w prezentowaniu nieprzydatnej, błędnej, i/lub nieaktualnej wiedzy, kwestionowaniu wiedzy obowiązującej itp.),

- **niedostateczne przygotowanie i umiejętności dydaktyczne** nauczycieli akademickich

- **słabe zainteresowanie nauczycieli** prowadzonymi zajęciami i/lub **wychodzenie podczas zajęć**

⁵ do najczęściej wymienianych powodów należało nieuczęszczanie na zajęcia i/lub zaliczenie przedmiotu w uczelni zagranicznej (w ramach programu wymiany międzynarodowej, np. Erasmus+).

- **niepunktualność i/lub nieobecność nauczycieli na zajęciach**
- **ocenianie studentów według niejasnych, niesprawiedliwych kryteriów i zasad**
- **niską kulturę osobistą, brak szacunku do studentów, pacjentów, współpracowników, arogancję, używanie wulgaryzmów, agresywne zachowania**
- **dyskryminowanie studentów ze względu na płeć, pochodzenie, niestosowne zachowanie**

Marginalnym w skali Uczelni, ale powtarzającym się, poważnym, podlegającym karze dyscyplinarnej problemem jest **prowadzenie zajęć pod wpływem alkoholu**. Tym razem uwagi studentów pojawiały się w odniesieniu do dwóch różnych osób (w ubiegłorocznej edycji badania problem był sygnalizowany w odniesieniu do czterech osób, a rok wcześniej – do jednej osoby). Warto w tym kontekście wspomnieć, o ocenach jednej z osób, w stosunku do której, w ubiegłym roku, w odpowiedzi na zgłoszony przez studentów problem, władze Uczelni podjęły interwencję. Praca tego nauczyciela oceniona była w 25, w zdecydowanej większości pozytywnych, komentarzach, w których studenci wysoko ocenili kompetencje nauczyciela i wartość merytoryczną prowadzonych przez niego zajęć, a w kilku opiniach, choć negatywnych, ani razu nie pojawiło się słowo „alkohol”.

W roku akademickim 2014/2015 podjęte zostały działania doskonalące w odpowiedzi na problemy zgłoszone w ankiecie studenckiej 2013/2014

W roku 2014/2015 podjęte zostały działania w odpowiedzi na problemy zgłoszone w ankiecie studenckiej (w edycjach 2011/2012 i 2012/2013 i 2014/2015). W szczególności wyniki studenckiej ankiety oceny zajęć i nauczycieli zostały wykorzystane:

- jako jeden z elementów **okresowej oceny nauczycieli** akademickich,
Zgodnie z zapisem w Statucie WUM podczas oceny brana jest pod uwagę średnia ocen uzyskanych przez nauczyciela akademickiego z pytań ankietowych.
- jako jedno z kryteriów przy **przyznawaniu stypendiów** doktoranckich,
Zgodnie z Regulaminem przyznawania stypendiów doktoranckich na WUM podczas oceny zaangażowania w pracę dydaktyczną brana jest pod uwagę średnia ocen uzyskanych przez doktoranta z pytań ankietowych.
- do wyłonienia i **nagrodzenia najlepszych** nauczycieli,
Na podstawie wyników ankiety nauczycielom, którzy uzyskali najwyższą średnią w rankingu wydziałowym (przy spełnieniu kryterium uzyskania minimum 50 opinii) przyznana została nagroda Samorządu Studentów „**Kryształowy Lancet**”.
- do wskazania zajęć podlegających hospitacjom (patrz: **procedura hospitacji zajęć** dydaktycznych),
Wydziałowe plany hospitacji opracowane na rok 2015/2016 zostały opracowane głównie na podstawie wyników ankiety studenckiej. Swoim zakresem obejmują zajęcia, które zostały negatywnie zaopiniowane przez studentów, jak również zajęcia, które uzyskały najwyższe noty studentów (w celu identyfikacji dobrych praktyk, wartych rozpowszechniania oraz centrów doskonałości dydaktycznej).
- do zaplanowania **szkoleń doskonalących** z zakresu dydaktyki,
Szkolenia zorganizowane w roku 2014/2015 dla ponad 200 nauczycieli akademickich Uczelni zostały zaplanowane na podstawie wyników ankiet studenckich – dotyczyły interaktywnych metod nauczania studentów i prowadzenia seminariów. W podobny sposób zaplanowano seminaria wydziałowe.
- do **zmian w programach** kształcenia,
- do **identyfikacji mocnych i słabych stron** procesu kształcenia,
W roku 2014/2015 Wydziałowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia po raz pierwszy dokonały wnikliwej analizy wyników ankiety na poziomie Wydziału (i poszczególnych przedmiotów). Raporty z analizy zostały zatwierdzone przez Dziekanów i/lub przedstawione na Radzie Wydziału.

- do podjęcia innych wymaganych – indywidualnych i instytucjonalnych – **działań doskonalących**.

Na podstawie opinii studentów podjęte zostały również inne działania, zarówno na poziomie uczelnianym (np. zwołanie **Komisji Dyscyplinarnej** dot. nauczycieli, którzy w opinii studentów postępowali nieetycznie, niezgodnie z regulaminem), jak i wydziałowym (np. zorganizowanie **spotkania** z kierownikami jednostek w celu przedyskutowania wyników ankiety). W szczególności, w wielu jednostkach dydaktycznych kierownicy omawiają z pracownikami wyniki ankiety i podejmują stosowne działania doskonalące (w tym wprowadzają w życie sugestie studentów).

Zadania zrealizowane w roku akademickim 2014/2015, w szczególności **wdrożenie procedur i narzędzi „opracowywania i okresowego przeglądu programów kształcenia”, „oceniania studentów”** (mających na celu podniesienie jakości programów i efektów kształcenia), **„przygotowania nowych nauczycieli do dydaktyki”** oraz **„hospitacji zajęć”**, również zostały zainicjowane na podstawie analizy opinii studentów i miały na celu poprawę jakości w obszarach zidentyfikowanych przez studentów jako „słabe strony” procesu kształcenia. Propozycje i komentarze studentów, jak w ubiegłych latach, zostały również wykorzystane do modyfikacji samej ankiety (patrz: raport z wyników studenckiej ankiety oceny zajęć i nauczycieli akademickich).

4.2 | Studencka ankieta oceny praktyk

W drugiej edycji ankiety oceny praktyk wzięło udział 2486 studentów. Blisko 50% respondentów stanowili studenci Wydziału Nauki o Zdrowiu

Ponad 32% ankiet wypełnili studenci kierunku Lekarskiego I WL (poprzednio blisko 28%), 27% ankiet wypełnili studenci Pielęgniarstwa (w poprzedniej edycji badania 29%). Studenci kierunków Logopedia, Lekarski II WL (ponownie), Zdrowia publicznego oraz studenci English Division nie wzięli udziału w badaniu

Prawie 99% uczestników ankiety oceniało praktyki odbyte w Polsce. Studenci biorący udział w badaniu najczęściej odbywali praktyki w szpitalach (78%) oraz przychodniach (12%). Jedynie 9% badanych miało problem ze znalezieniem miejsca praktyk

74% respondentów (poprzednio 72%) oceniło odbyte praktyki dobrze lub bardzo dobrze. Ogólna ocena praktyk realizowanych przez studentów WUM to czwórka (średnia 4,12 w skali 1-5, w poprzedniej edycji badania średnia wynosiła 4,0). Najwyżej oceniono praktyki na kierunku Ratownictwo Medyczne (4,60)

W opinii zdecydowanej większości badanych, praktyki odpowiadały oczekiwaniom studentów (84% odpowiedzi `zdecydowanie tak', lub `tak'), odbywały się zgodnie z założonym programem (89%), ułatwiły przygotowanie do zawodu (87%)

Na szczególną uwagę zasługują opinie studentów dotyczące **niedostatecznego nadzoru merytorycznego praktyk**. Blisko co dziesiąty respondent twierdzi, że podczas praktyk nie uzyskał pomocy ze strony opiekuna praktyk.

Studenci, którzy wzięli udział w badaniu zgłosili 256 wypowiedzi opisowych, z czego większość (78%) to opinie studentów I WL i WNoZ.

Pozytywne komentarze studentów dotyczyły mocnych stron praktyk, w tym **pomocnego, otwartego na studentów personelu**, który chętnie dzieli się swoją wiedzą ze studentami, pozwalali im na wykonywanie czynności umożliwiających rozwój i zdobycie doświadczeń pozwalających na nabycie nowych umiejętności praktycznych. W swoich wypowiedziach krytycznych studenci zwracali m.in. uwagę na:

- trudności związane ze znalezieniem miejsca praktyk,
- konieczność płacenia za możliwość odbycia praktyk w niektórych instytucjach,
- kwestie organizacyjne, w tym: sprawa umowy między Uczelnią a podmiotem przyjmującym na praktyki, wydawania skierowania na praktyki:
- sens niektórych zajęć, czasu spędzanego w poszczególnych jednostkach:

- małą dostępność dla studentów opiekunów praktyk i personelu w miejscu odbywania praktyk, w tym niejasne określenie zakresu odpowiedzialności opiekunów praktyk, słabe zaangażowanie i/lub niewłaściwe podejście personelu do studentów, brak czasu opiekunów/personelu na zajęcie się studentami niedopasowany do specyfiki studiów i stopnia ich zaawansowania program praktyk.
- niezgodność praktyk z założonym programem praktyk/studiów w tym:
 - wykonywanie zadań nie mających związku z realizowanym kierunkiem studiów
 - trudności w dostępie do objętych programem procedur medycznych, a tym samym w nabyciu zakładanych umiejętności praktycznych
- nieefektywne wykorzystanie czasu przeznaczanego na praktyki i/lub zbyt duży wymiar godzin na realizację praktyk w dotychczasowej formie problemy z odbywaniem praktyk przez studentów studiów zaocznych.

Szczegółowy **raport z wyników studenckiej ankiety oceny praktyk** jest dostępny na Platformie Q.

4.3 | Studencka ankieta oceny warunków studiowania

W roku akademickim 2014/2015 po raz drugi zebrane zostały opinie studentów na temat jakości warunków studiowania i form wsparcia studentów (w tym pracy dziekanatów i sekretariatów, infrastruktury, biblioteki, informacji dla studentów). W badaniu wzięło udział nieco ponad 26% studentów WUM

W badaniu wzięło udział nieco ponad 26% studentów WUM, co należy uznać za bardzo dobry wynik. Podobnie jak miało to miejsce w poprzedniej edycji badania, najliczniejszą grupę respondentów stanowili studenci I Wydziału Lekarskiego i Wydziału Nauki o Zdrowiu. Ponownie największe zainteresowanie wśród studentów wywołał blok pytań dotyczący pracy dziekanatów.

Blisko $\frac{3}{4}$ studentów (72%) w porównaniu z 64% studentów w ubiegłym roku, pozytywnie (*dobrze lub bardzo dobrze*) oceniło **pracę swoich dziekanatów**. Ogólna, średnia ocena dziekanatów w analizowanej edycji badania wyniosła 3,97 (w ub. roku średnia wynosiła 3,80) najlepiej oceniono dziekanat Wydziału Lekarsko-Dentystycznego (4,24). Podobnie jak w poprzedniej edycji badania najniżej ocenianym elementem pracy dziekanatów było dopasowanie godzin pracy dziekanatu do grafiku zajęć studentów, najwyżej – sprawność załatwiania spraw studenckich. Komentarze opisowe studentów często odnosiły się do relacji petent-urzędnik, w tym min. opisywały niewłaściwy stosunek pracowników dziekanatów do studentów, brak kompetencji pracowników dziekanatów, niedopasowanie godzin urzędowania do grafików zajęć studentów ograniczających dostępność do dziekanatów oraz trudności w załatwianiu spraw.

W analizowanej edycji badania **Wirtualny Dziekanat** uzyskał od studentów średnią ocenę nieco niższą niż rok wcześniej (3,78 ver. 3,87), a krytyczne oceny dotyczyły m.in. problemów z dostępem do systemu przy równoczesnym korzystaniu z WD przez większą grupę studentów (szczególnie w okresie zapisów na fakultety), błędów merytorycznych i technicznych pojawiających się w WD.—Najważniejszą funkcjonalnością, jakiej studenci oczekują od Wirtualnego Dziekanatu jest umieszczenie w nim planu zajęć oraz informacji o miejscu ich prowadzenia. Studenci postulują ponadto umieszczanie na WD materiałów dydaktycznych oraz wprowadzenie elektronicznego indeksu jako jedynej formy dokumentu gromadzącego informacje o toku studiów.

Ogólna średnia ocena pracy **Działu Obsługi Studentów** wyniosła 3,50 (w ub. roku 3,49). W szczególności, podobnie jak miało to miejsce w poprzedniej edycji badania, jedynie 44% respondentów pozytywnie oceniło stosunek pracowników działu do studentów. Krytyczne uwagi dotyczyły również informacji przekazywanych studentom np. niejasnych wytycznych w zakresie dokumentacji wymaganej do uzyskania świadczeń

Podobnie jak miało to miejsce w poprzedniej edycji badania niespełna $\frac{2}{3}$ respondentów (65%) pozytywnie ocenia pracę **sekretariatów jednostek dydaktycznych** (średnia ocena 3,85). Ponownie, stosunkowo najwyżej zostały ocenione jednostki prowadzące zajęcia ze studentami Wydziału Farmaceutycznego. Krytyczne komentarze studentów odnosiły się głównie do niewłaściwych relacji student – pracownicy sekretariatów, choć dotyczyły również m.in. przepływu informacji i komunikacji na linii jednostka dydaktyczna - studenci oraz organizacji pracy (w tym dostępności dla studentów)

Jedynie niespełna 43% (w ub. roku 46%) badanych pozytywnie oceniło swój **plan zajęć** (średnia ocen - 3,20 (w poprzednim badaniu 3,27)). Najwięcej komentarzy negatywnych dotyczyło długich przerw pomiędzy zajęciami (tzw. okienek), złego rozkładu tygodniowego (niektóre dni wolne, w pozostałe zajęcia od rana do późnego wieczora)

Studenci uczestniczący w ankiecie stosunkowo wysoko ocenili **Centrum Biblioteczno-Informacyjne WUM**, w szczególności jakość obsługi (79% pozytywnych odpowiedzi – w poprzedniej edycji badania takich odpowiedzi było 74%), uprzejmość obsługi (77% pozytywnych odpowiedzi, w poprzedniej edycji badania 66%) oraz dostęp do komputerów (74%, poprzednio 72%). Doceniając znaczenie CBI, nowoczesność rozwiązań architektonicznych, technologicznych i organizacyjnych, studenci zwracali uwagę na te elementy związane z funkcjonowaniem Centrum, które utrudniają codzienne korzystanie z oferowanych w nim możliwości. Wymieniano kwestie organizacyjne (konieczność używania toreb foliowych na prywatne przedmioty), braki w księgozbiorze, budzący wiele zastrzeżeń system wypożyczeń, hałas (powodowany nieprzemyślanymi rozwiązaniami architektonicznymi, rodzajem materiałów, którymi wyłożono podłogi, zachowaniem się zarówno pracowników CBI jak i studentów korzystających z oferty CBI), braki w wyposażeniu (mikroskopy, niesprawne komputery).

Szukając informacji, studenci chętniej korzystają ze **stron internetowych** poszczególnych wydziałów, niż ze strony internetowej Uczelni-(40% respondentów odwiedza ją rzadziej niż raz w miesiącu). W opinii respondentów informacje umieszczone na stronie WUM nie zawsze są przejrzyste, użyteczne i wyczerpujące, a ich znalezienie często zajmuje zbyt dużo czasu

Z **uczelnianej poczty elektronicznej** korzysta niespełna co piąty student WUM, który wziął udział w badaniu. W opinii respondentów, najszybszym i najwygodniejszym kanałem przekazywania informacji związanych z tokiem studiów są maile przesyłane na skrzynki grupowe (44% wskazań)

Ze względu na duże zróżnicowanie i specyfikę studiów na poszczególnych wydziałach i kierunkach trudno wskazać jednoznaczną ocenę **infrastruktury** z perspektywy studentów. Wśród ocenianych budynków można wyróżnić grupę tych, które spełniają bardzo wysokie standardy oraz tych, które często wymagają dużych nakładów w celu dostosowania ich do średniego poziomu uczelnianego. Najwyżej ocenianym elementem infrastruktury Uczelni są warunki sanitarne oraz lokalowe (sale dydaktyczne). Jednocześnie, studenci uważają, że Uczelnia nie zapewnia im w wystarczającym stopniu miejsc do odpoczynku (np. w przerwie między zajęciami) oraz zaplecza socjalnego (stołówka, bufet) – te dwie cechy infrastruktury uzyskały najniższe oceny, niezależnie od ocenianego budynku. Ocena **Domów Studenta WUM** jest zróżnicowana i wynika z oceny szeregu elementów składających się na poziom codziennego życia w akademiku. Przynajmniej część z krytycznie ocenianych elementów może być wyeliminowana niewielkim nakładem środków finansowych oraz zmianami organizacyjnymi

Obszerny, ponad stustronicowy **raport z wyników studenckiej ankiety oceny warunków studiowania** jest dostępny na Platformie Q.

4.4 | Jakość kształcenia w opinii studentów biorących udział w wymianie międzynarodowej

Ankiety oceniające program wymiany międzynarodowej zostały **wprowadzone w roku akademickim 2014/2015** jako jeden z elementów Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Opracowane przez Uczelniany Zespół w projekcie „Q: Kultura Jakości Uczelni”, pozwalają na ocenę kwestii związanych z wymianą międzynarodową.

Zasady przeprowadzania ankiet określa Procedura badania opinii studentów uczestniczących w programach wymiany międzynarodowej (wprowadzona Zarządzeniem nr 96/2014 Rektora). Załącznik do *Procedury* wskazuje narzędzia służące do zbierania opinii studentów uczestniczących w wymianie międzynarodowej. Wymienione są cztery ankiety:

- a) ankieta badania opinii studentów Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego **wyjeżdżających na studia za granicę** w ramach programów wymiany międzynarodowej,

- b) ankieta badania opinii studentów Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego **wyjeżdżających na praktyki za granicę** w ramach programów wymiany międzynarodowej,
- c) ankieta badania opinii studentów z zagranicy **przyjeżdżających na studia** na Warszawski Uniwersytet Medyczny w ramach programów wymiany międzynarodowej,
- d) ankieta badania opinii studentów z zagranicy **przyjeżdżających na praktyki** na Warszawski Uniwersytet Medyczny w ramach programów wymiany międzynarodowej.

Zgodnie z *Procedurą*, **ankiety są anonimowe**, przeprowadzane w formie elektronicznej, on-line, przy użyciu specjalnie do tego projektu wygenerowanych, jednorazowych linków umożliwiających dostęp do ankiety. Ankiety są dostępne w dwóch wersjach językowych: polskiej i angielskiej (dla studentów przyjeżdżających z zagranicy).

Udział w ankietach jest **dobrowolny**.

Celem ankiet jest:

- zebranie opinii na temat jakości i efektów wymiany międzynarodowej od studentów uczestniczących w programach wymiany międzynarodowej,
- zebranie opinii na temat jakości kształcenia oraz umiędzynarodowienia Uczelni od studentów z zagranicy, przyjeżdżających na WUM w ramach programów wymiany międzynarodowej,
- wykorzystanie zebranych opinii do analizy, oceny i poprawy jakości kształcenia oraz umiędzynarodowienia Uczelni.

Przedmiotem badania jest ocena jakości kształcenia oraz umiędzynarodowienia Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego z punktu widzenia studentów uczestniczących w programach wymiany międzynarodowej, w tym zebranie opinii na temat m.in.:

- motywów wyjazdu za granicę,
- warunków umiędzynarodowienia na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym,
- wsparcia i informacji uzyskanych od Uczelni, w tym Biura Współpracy z Zagranicą oraz uczelni przyjmującej,
- jakości kształcenia w uczelni przyjmującej,
- efektów kształcenia, czyli wiedzy, umiejętności i kompetencji nabytych podczas studiów/praktyk w uczelni przyjmującej.

Wyniki ankiet służą m.in.:

- identyfikacji mocnych i słabych stron procesu kształcenia oraz umiędzynarodowienia Uczelni,
- oceny jakości i efektów wymiany międzynarodowej studentów,
- identyfikacji oczekiwań studentów w odniesieniu do wymiany międzynarodowej na WUM,
- podjęcia wymaganych działań doskonalących.

W pierwszej edycji badania opinii studentów uczestniczących w wymianie międzynarodowej. wzięło udział 156 studentów tj. około 54% studentów biorących w niej udział w roku akademickim 2014/2015

4.4.1 Studenci WUM wyjeżdżający na studia zagraniczne

W roku akademickim 2014/2015 na studia zagraniczne, w ramach programu Erasmus lub umowy bilateralnej, wyjechało 88 studentów Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego; 73 osoby (83%) z tej grupy dokonały oceny swojego wyjazdu

Wśród najważniejszych motywów wyboru miejsca studiowania wskazywano *możliwość praktycznej nauki języka obcego, możliwość realizacji zajęć w języku obcym oraz możliwość doświadczenia nowych sposobów uczenia się i nauczania*

Do najmniej ważnych motywów wyboru miejsca studiowania – w opinii badanych – należą: *możliwość uczestnictwa w pracach naukowo-badawczych, możliwość realizacji zajęć spoza programu WUM oraz reputacja uczelni przyjmującej*

Przydatność informacji na temat możliwości studiowania za granicą oceniono wyżej niż dostępność w WUM informacji o możliwości odbycia studiów za granicą

Najwięcej pozytywnych ocen (96%) uzyskało wsparcie Biura Współpracy z Zagranicą *po powrocie z wyjazdu*. Średnia ocen wynosi 4,71.

Stosunkowo najmniej ocen pozytywnych (82%) uzyskało wsparcie otrzymywane od Biura Współpracy z Zagranicą *w trakcie pobytu za granicą*. Średnia ocen to 4,27.

4.4.2 Studenci WUM wyjeżdżający na praktyki zagraniczne

W roku akademickim 2014/2015 na praktyki zagraniczne, w ramach programu Erasmus lub umowy bilateralnej, wyjechało 72 studentów Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Swój wyjazd oceniło 56 osób (78%)

Zdecydowana większość (88%) studentów WUM, którzy wyjechali, w ramach wymiany międzynarodowej, na praktyki za granicę odbyło je **w instytucjach sektora publicznego**. Około 9% studentów WUM miało praktyki w sektorze prywatnym, a pozostali (ok. 4%) w trzecim sektorze (NGO)

Praktyki zagraniczne odbywane były **najczęściej w szpitalach** (44 wskazania). Dla 11 osób miejscem odbywania praktyk była **uczelnia**, 7 osób miało praktyki w **laboratorium**, a pojedyncze osoby odbywały je w organizacji non-profit, w gabinecie prywatnym lub w przychodni.

Najważniejszym motywem wyboru miejsca odbywania praktyk (w ramach programów wymiany międzynarodowej) była **możliwość ich odbycia w kraju instytucji przyjmującej**. Około 91% studentów uznało ten motyw wyjazdu na praktyki jako ważny. W dalszej kolejności pod względem ważności motywem wyjazdu była **możliwość praktycznej nauki języka obcego** (ok. 69% studentów wskazało ten motyw jako *bardzo ważny*). Na trzecim miejscu pod względem ważności znalazła się **okazja do nawiązania kontaktów naukowych/zawodowych** (47% uznało ten motyw wyjazdu jako *bardzo ważny*)

Na pierwszym miejscu **wśród najmniej ważnych motywów wyjazdu na zagraniczne praktyki** w ramach wymiany międzynarodowej znalazła się **możliwość uczestnictwa w pracach naukowo-badawczych**. W dalszej kolejności były to **opinie innych studentów** oraz **reputacja uczelni przyjmującej**.

Przydatność informacji na temat możliwości odbycia praktyk za granicą oceniono wyżej niż dostępność w WUM informacji o możliwości odbycia praktyk za granicą

Najwięcej pozytywnych ocen (82%) uzyskało wsparcie Biura Współpracy z Zagranicą *po powrocie z wyjazdu*. Średnia ocen wynosi 4,26.

Stosunkowo najmniej ocen pozytywnych (73%) uzyskało wsparcie otrzymywane od Biura Współpracy z Zagranicą *w trakcie pobytu za granicą*. Średnia ocen to 4,02.

Blisko **co trzeci student (31%) miał problem** ze znalezieniem miejsca odbywania praktyk zagranicznych, w tym dla 11% studentów był to bardzo duży problem.

Zdecydowana większość badanych (86%) skorzystałaby z pomocy Uczelni w znalezieniu miejsca odbywania praktyk, gdyby mieli taką

Praktyki odbyte za granicą większości studentom (94%) poszerzyły wiedzę w zakresie studiowanego kierunku.

Częściej niż co trzeci uczestnik badania (39%), który odbył praktyki zagraniczne deklaruje, że dzięki nim bardziej docenia Warszawski Uniwersytet Medyczny.

4.4.3 Studenci przyjeżdżający na studia w WUM w ramach wymiany międzynarodowej

W roku akademickim 2014/2015 na studia w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym przyjechało z zagranicy, w ramach programu Erasmus lub umowy bilateralnej, 89 studentów; 24 osoby (27%) z tej grupy oceniły swój pobyt w WUM

W grupie studentów zagranicznych, którzy przyjechali na studia w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym w ramach programu Erasmus i wzięli udział w badaniu, **najliczniej reprezentowani są studenci z Włoch (7 osób z 24, które wypełniły ankietę) oraz z Hiszpanii (6 osób)**. W badaniu wzięło udział **po dwóch studentów z Bułgarii, Portugalii i Turcji oraz po jednej osobie z Niemiec, Grecji, Rumunii, Polski⁶ i Słowacji**.

Wśród najważniejszych motywów wyboru WUM jako miejsca studiowania wskazywano *możliwość nawiązania nowych znajomości, możliwość realizacji zajęć w języku angielskim oraz możliwość poznania innej kultury*

Do najmniej ważnych motywów wyboru miejsca studiowania – w opinii badanych – należą: *możliwość uczestnictwa w pracach naukowo-badawczych, możliwość nauki języka polskiego i powody rodzinne, osobiste*

Najczęściej wskazywanym źródłem informacji o możliwości studiowania na WUM była *uczelnia macierzysta*

Najwięcej pozytywnych ocen uzyskało wsparcie Biura Współpracy z Zagranicą *po powrocie z wyjazdu*

Stosunkowo **najmniej ocen pozytywnych** uzyskało wsparcie otrzymywane od Biura Współpracy z Zagranicą *przed wyjazdem do Polski*

Przydatność informacji na temat możliwości studiowania na WUM na stronie internetowej Uczelni została oceniona pozytywnie

Studia realizowane na WUM były, w opinii większości respondentów, dopasowane do ich programu studiów w uczelniach macierzystych

Zdecydowana większość uczestników badania uważa, że studenci z wymiany byli tak samo traktowani jak studenci WUM

Zdaniem większości studentów formy zaliczenia przedmiotów dla studentów z wymiany były takie same, jak dla studentów WUM

Tylko jedna osoba studiująca w WUM w ramach wymiany miała trudności z zaliczeniem przedmiotów na WUM

4.4.4 Studenci przyjeżdżający w ramach wymiany międzynarodowej na praktyki w WUM

W roku akademickim 2014/2015 na praktyki w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym przyjechało z zagranicy, w ramach programu Erasmus lub umowy bilateralnej, 39 studentów; 3 osoby z tej grupy (dwóch studentów pielęgniarstwa i jeden student medycyny wszyscy z Portugalii) oceniły swój pobyt w WUM na praktykach.

⁶ Macierzystą uczelnią dla Polki, która przyjechała na WUM, aby tu studiować w ramach wymiany międzynarodowej, jest Ovidius University w Konstancy, w Rumunii

5 | Jakość kształcenia w opinii absolwentów i pracodawców

Od 2011 r. Warszawski Uniwersytet Medyczny regularnie prowadzi badanie (monitoring) losów zawodowych absolwentów. Podstawowymi narzędziami wykorzystywanymi w badaniu są:

- **Ankieta badania opinii absolwentów** (patrz rozdział 6.2)
- **Ankieta badania opinii pracodawców** (patrz rozdział 6.3)

W roku akademickim 2014/2015, kontynuowano ankiety badania opinii absolwentów i pracodawców (opracowane przez [międzywydziałowy zespół](#)). Ponadto, wprowadzona została formalna [procedura](#) badania (Zarządzenie nr 97/2014 Rektora).

Zgodnie z procedurą ankiety przeprowadzane są w formie elektronicznej, on-line, za pośrednictwem indywidualnych linków rozsyłanych do absolwentów i pracodawców drogą mailową. Udział w ankietach jest dobrowolny. Badanie jest anonimowe i poufne.

Celem badania losów zawodowych absolwentów jest:

- zebranie informacji o **przebiegu ścieżki zawodowej** absolwentów Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego od reprezentatywnej grupy absolwentów Uczelni oraz zatrudniających ich pracodawców,
- ocena stopnia **przygotowania absolwentów** do pracy zgodnej z ukończonym kierunkiem studiów,
- wykorzystanie zebranych informacji i opinii do analizy, oceny i poprawy jakości i efektów kształcenia w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym na poziomie uczelnianym i wydziałowym, w tym lepszego **dostosowania koncepcji i programów kształcenia do potrzeb rynku pracy**.

Przedmiotem badania jest ocena przygotowania i losów zawodowych absolwentów WUM, w tym zebranie opinii na temat m.in.:

- zatrudnialności absolwentów, ich statusu na rynku pracy (czasu i metod poszukiwania pierwszej pracy po ukończeniu studiów, zgodności zatrudnienia ze zdobytym wykształceniem, mobilności przestrzennej, rodzaju i warunków wykonywanej pracy, osiąganych dochodów, stabilności zatrudnienia, planów zawodowych i rozwojowych, itp.),
- koncepcji, programów oraz metod kształcenia w WUM pod kątem ich dostosowania do potrzeb rynku pracy i oczekiwań absolwentów oraz pracodawców,
- efektów kształcenia absolwentów WUM (w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) oraz sugestii, w jaki sposób Uczelnia mogłaby ich lepiej przygotować do wejścia na rynek pracy,
- potencjalnych obszarów współpracy Uczelni z otoczeniem społeczno-gospodarczym,
- perspektyw rozwoju branży, w której znajdują zatrudnienie absolwenci Uczelni, planów zatrudnieniowych pracodawców, itp.

Za przygotowanie i przeprowadzenie badania losów zawodowych absolwentów, w tym przygotowanie i rozpowszechnienie raportów z wyników ankiet odpowiada Biuro Karier WUM, przy wsparciu Pracowni Ewaluacji Jakości Kształcenia.

Szczegółowe raporty z badania opinii absolwentów, badania opinii pracodawców stanowią załącznik do niniejszego dokumentu.

5.1 | Opinie absolwentów

Badanie z wykorzystaniem elektronicznego kwestionariusza ankietowego zostało przeprowadzone między majem a czerwcem 2015 i zostali nim objęci wszyscy studenci, którzy w momencie opuszczania uczelni w 2014 roku wyrazili pisemną zgodę na udział w badaniu i pozostawili adres mailowy, na który został wysłany 3 krotnie spersonalizowany link do ankiety.

Spośród 1633 osób zakwalifikowanych do badania uzyskano odpowiedzi od 850 – a do ostatecznej analizy uwzględniono 834 ankiety – co daje 51% wskaźnik zwrotności. 80% badanych to kobiety.

Uzyskano 267 ankiet od absolwentów studiów licencjackich, 315 od absolwentów studiów jednolitych/magisterskich i 252 od absolwentów studiów uzupełniających magisterskich

Ankieta była anonimowa i na etapie analizy wyników zostały „odcięte” dane pozwalające na identyfikację osób.

Spośród 834 osób uczestniczących w badaniu 681 pracuje, co stanowi 96 % wskaźnik zatrudnialności. Jako poszukujące pracy zadeklarowało się 37 osób (4% badanych).

80 osób kontynuuje studia i koncentruje się tylko na nauce, 11 odbywa bezpłatny staż, 10 wychowuje dziecko/opiekuje się bliskimi a 15 w ogóle nie szuka teraz pracy.

Wśród osób pracujących – 82% deklaruje wykonywanie pracy w pełni zgodnej ze zdobytym wykształceniem, 10% częściowy związek pracy z wykształceniem a 8% pracuje poza zawodem.

2/3 osób zatrudnionych jest w sektorze publicznym, 32% w sektorze prywatnym i niespełna 1% w sektorze pozarządowym.

Ponad połowa badanych pracuje w szpitalach. Inne dominujące miejsca zatrudnienia badanych to apteka (7%) Zakłady Podstawowej Opieki Zdrowotnej (6%), Przychodnie stomatologiczne 6%, Centra medyczne (4%), Zakłady Opiekuńczo Lecznicze (4%), Poradnie żywieniowe (4%) Zakłady Rehabilitacji (3%) Firmy farmaceutyczne i badań klinicznych (3%), Administracja publiczna (2%), Laboratoria diagnostyczne (2%) Instytuty badawcze (2%).

82% badanych zatrudnionych jest na umowach o pracę a 13% na umowach cywilnoprawnych.

Badaniem, przeprowadzonym w okresie maj-wrzesień 2015 r. objęte zostały osoby, które ukończyły studia w roku 2014. W badaniu wzięli udział, w równym stopniu, absolwenci studiów I i II stopnia oraz jednolitych magisterskich.

Pełen **raport z badania** oraz szczegółowe raporty dla poszczególnych kierunków studiów są dostępne jako załącznik do niniejszego Raportu.

5.2 | Opinie pracodawców

Badanie opinii pracodawców zostało przeprowadzone okresie od września do połowy listopada 2015. Wzięło w nim udział 49 przedstawicieli firm i instytucji zatrudniających bądź współpracujących z Warszawskim Uniwersytetem Medycznym. Do uczestników badania rozsyłana była 3-krotnie ankieta elektroniczna.

Biorąc pod uwagę rodzaj działalności pracodawców najliczniejszą grupę stanowili przedstawiciele szpitali, firm farmaceutycznych oraz centrów medycznych. Blisko $\frac{3}{4}$ wszystkich organizacji działa w sektorze prywatnym. Zdecydowana większość osób biorących udział w badaniu na co dzień odpowiedzialna jest za rekrutację nowych pracowników.

W sumie instytucje uczestniczące w badaniu zatrudniły 135 absolwentów WUM – najliczniejszą grupę stanowili absolwenci kierunku lekarskiego, farmacji, pielęgniarstwa, położnictwa i zdrowia publicznego. Jediną grupą, która nie została uwzględniona w tym badaniu to absolwenci Logopedii.

Ponad 80% respondentów deklaruje, że w najbliższym czasie będą zatrudniali absolwentów WUM. Zdecydowana większość także pozytywnie ocenia perspektywy rozwoju branży w której działają.

Kluczowym elementem badania jest ocena przygotowania kompetencyjnego absolwentów. Każdy z badanych mógł dokonać oceny 13 obszarów kompetencyjnych wskazując ich poziom na skali od 1 do 5.

Biorąc pod uwagę średnie wartości dla każdej z kompetencji dla wszystkich absolwentów to najwyżej oceniana była : **zdolność do szybkiego uczenia się, nawiązywanie i podtrzymywanie kontaktów oraz współpraca w zespole**. Najniższe wartości wskazywane były w przypadku: **występowania z nowymi pomysłami, wywiązywania się z zadań, działania pod presją oraz znajomości i umiejętności zastosowania przepisów prawnych dotyczących ochrony zdrowia**.

Warto także przeanalizować wyniki dla kierunków w przypadku których zatrudnionych było więcej niż 10 absolwentów. Występuje istotna różnica w przypadku najwyżej ocenianych kierunków (lekarski, farmacja) a najniżej (pielęgniarstwo, położnictwo).

Pracodawcy oceniali także na skali 5 punktowej ogólne przygotowanie zawodowe absolwentów. Najwyżej oceniani byli absolwenci kierunku farmaceutycznego i lekarskiego. Najniżej pod tym względem oceniani byli absolwenci pielęgniarstwa.

$\frac{3}{4}$ badanych jest zainteresowanych dalszą współpracą z uczelnią. Dominują kwestie związane z promocją organizacji w środowisku studenckim zarówno w obszarze poszukiwania nowych pracowników (oferty pracy, spotkania informacyjne, kampanie reklamowe) ale zgłaszane jest także konkretne zainteresowanie w obszarze prowadzenia zajęć dla studentów, realizacji usług edukacyjnych (kursy, studia podyplomowe) czy też zlecenia realizacji tematów badawczych w ramach przygotowywania prac dyplomowych.

6 | Jakość kształcenia w opinii doktorantów

W tegorocznej edycji ankiety oceny studiów doktoranckich wzięło udział 30 doktorantów¹¹, czyli około 6% uprawnionych¹². Bardzo niski odsetek doktorantów, którzy wzięli udział w badaniu, ponad dwukrotnie niższy niż w pierwszej edycji badania, powoduje, że poniższe omówienie wyników należy traktować jedynie informacyjnie. Istnieje pilna potrzeba wypracowania sposobu/sposobów motywowania doktorantów WUM do liczniejszego udziału w kolejnych edycjach badania.

Ogólnouczelniana ankieta oceny studiów doktoranckich, opracowana w ramach projektu „Q” przez [międzywydziałowy Zespół](#) została wprowadzona w roku akademickim 2013/2014. [Procedura badania opinii doktorantów](#), [treść ankiety](#) i szczegółowy **raport z wyników** ankiety są dostępne na Platformie Q.

W drugiej edycji badania wzięło udział jedynie 30 doktorantów, tj. około 6% studentów studiów doktoranckich prowadzonych w WUM. Najliczniejszą grupę uczestników badania stanowili doktoranci IIWL i WNoZ (po 8 osób). Z Wydziału Farmaceutycznego w badaniu wzięło udział 7 doktorantów, z I Wydziału Lekarskiego ankiety wypełniły 4 osoby, a z Wydziału Lekarsko-Dentystycznego – 3.

Średnia, ogólna ocena zadowolenia ze studiów doktoranckich w WUM w roku akademickim 2014/2015 wynosi 3,87 (w skali 1-5) i jest wyższa niż średnia w poprzednim roku akademickim (3,67). Mediana oceny ogólnego poziomu zadowolenia ze studiów wynosi 4,0. Studenci młodszych lat, w szczególności studenci I roku, są bardziej zadowoleni ze swoich studiów.

Niespełna połowa (47%) respondentów pozytywnie oceniła program kształcenia na studiach III stopnia (w poprzednim roku akademickim oceny takiej dokonało 40% uczestników badania). Średnia, ogólna ocena programu wynosi 3,43 w skali 1-5. W poprzedniej edycji badania wartość ta wynosiła 3,16. Najwyżej program swoich studiów ocenili doktoranci Wydziału Nauki o Zdrowiu, najniżej studenci Wydziału Farmaceutycznego.

Większość doktorantów (16 osób) stwierdziła, że ma możliwość konsultacji naukowych z promotorem, zawsze gdy ich potrzebuje.

Podobnej wielkości grupa respondentów (15 osób) uważa, że nadzór naukowy ze strony promotora jest wystarczający, by zrealizować studia w terminie. W poprzedniej edycji badania odsetek osób uważających, że nadzór ze strony promotora jest wystarczający wynosił 71%.

Nieco ponad połowa uczestników badania stwierdziła, że prowadzi wszystkie zajęcia zgodnie ze swoimi zainteresowaniami naukowymi i zawodowymi.

Połowa respondentów prowadziła w ubiegłym roku akademickim nadliczbowe zajęcia dydaktyczne (ponad pensum). Większość z nich (8 osób) uzyskała za to dodatkowe wynagrodzenie. Prawie połowa doktorantów napotkała problemy przy **prowadzeniu zajęć dydaktycznych**.

Zwracano uwagę na brak odpowiedniego wyposażenia sal dydaktycznych oraz miejsca na kreatywność i realizację własnych pomysłów, jak również na problemy w relacjach z pracownikami, podważanie autorytetu doktorantów i kwestie organizacyjne. Większość badanych to zwolennicy uczestnictwa w dodatkowym kursie doskonalenia umiejętności dydaktycznych.

Ponad połowa respondentów **publikowała swoje prace w czasopismach naukowych**. Żaden z uczestników badania nie zgłosił naruszenia swoich praw autorskich podczas studiów doktoranckich.

¹¹ Dodatkowym elementem ograniczającym możliwość uogólnień na podstawie zgromadzonych w obecnej edycji badania danych stanowi fakt, iż 10 respondentów odpowiedziało jedynie na pierwszych osiem pytań ankiety (w większości to pytania „metryczkowe”) pozostawiając wszystkie pozostałe bloki pytań bez odpowiedzi. W grupie 20 osób, które odpowiedziały na pytania zawarte w całej ankiecie były 3 osoby z IWŁ, 6 osób z IIWL, 2 osoby z WLD, 4 osoby z WF i 5 osób z WNoZ.

¹² W pierwszej edycji badania przeprowadzonej w roku akademickim 2013/2014 udział wzięło 67 doktorantów, którzy stanowili 14% wszystkich studiujących na studiach doktoranckich.

Większość respondentów brała udział w zjazdach, kursach lub konferencjach podczas studiów doktoranckich.

Większość respondentów zadeklarowała, że uzyskuje wystarczające wsparcie (techniczne, przy pozyskiwaniu grantów, w poszerzaniu wiedzy naukowej) w realizacji studiów ze strony Uczelni.

Pracę obsługujących ich jednostek administracji doktoranci, podobnie jak w poprzedniej edycji badania, ocenili powyżej 4, w skali 1-5. Dział Obsługi Studentów uzyskał średnią ocenę 4,67 (4,53), a Sekcja Nauczania w Biurze Obsługi Działalności Podstawowej 4,50 (4,33).

Średnia ocena pracy kierownika Studium Doktoranckiego wynosi 4,06 (średnia ocen w poprzedniej edycji badania to 3,87), w skali 1-5. Wśród uczestników badania grupą osób najwyżej oceniających kierownika swojego Studium są, podobnie jak w poprzedniej edycji badania, doktoranci II Wydziału Lekarskiego (mediana 5,0), najmniej zadowoleni są doktoranci Wydziału Farmaceutycznego (mediana 3,5).

Praktycznie wszyscy doktoranci (19 osób z 20) wiedzą, gdzie znaleźć informacje dotyczące stypendiów przyznawanych w WUM. Praca poza Uczelnią (w pełnym wymiarze godzin lub na części etatu), została wskazana jako, dodatkowe źródło utrzymania doktorantów przez 17 osób. Dochody z dodatkowej pracy na Uczelni otrzymuje dwóch doktorantów.

Większość respondentów brała lub bierze udział w projektach badawczych realizowanych w ramach swojej jednostki naukowej. Badanie pozwoliło zidentyfikować dodatkowe zadania, na rzecz Uczelni i jej pracowników, do których wykonania doktoranci są zobowiązani. Dwie osoby stwierdziły, że zakres jej obowiązków w jednostce naukowej uniemożliwia jej swobodny rozwój naukowy.

Co piąty (w poprzednim badaniu co czwarty) doktorant stwierdził, że nie czuje się pełnoprawnym członkiem zespołu w swojej jednostce naukowej.

Większość respondentów wiąże swoją **przyszłość zawodową** z Uczelnią.

Uczestnicy badania zgłosili szereg uwag i propozycji zmian, przede wszystkim do programu i planu studiów III stopnia, które stały się podstawą do sformułowania rekomendacji działań doskonalących

Uczestnicy badania zgłosili swoje uwagi i propozycje zmian dotyczące programu i planu studiów III stopnia:

- a) plan studiów – wskazywano na konieczność zwiększenia liczby godzin zajęć z niektórych przedmiotów, zgłaszano konieczność dostosowania zajęć (w tym również zajęć fakultatywnych) do oczekiwań studentów, zmiany sposobu prowadzenia wybranych zajęć, sugerowano rezygnację z niektórych zajęć, poruszano kwestie organizacyjne.
- b) niski poziom merytoryczny statystyki/biostatystyki realizowanej w trakcie studiów. Postulowano zmiany w sposobie jego realizacji. Warto zaznaczyć, że kwestie tą podnieśli jedynie doktoranci WNoZ.
- c) język obcy – sugerowano wzrost liczby godzin zajęć z języków obcych (z angielskiego), fakultetów z innych języków
- d) zwrócono uwagę na atmosferę, która ma wpływ na ocenę studiów doktoranckich

Zważywszy na niski odsetek doktorantów, którzy zdecydowali się na wzięcie udziału w badaniu istotne wydaje się opracowanie i wdrożenie strategii motywującej uczestników studiów doktoranckich do liczniejszego udziału w kolejnych edycjach tego badania.

7 | Jakość kształcenia w opinii kadry akademickiej

W roku akademickim 2014/2015, etap zbierania danych empirycznych obejmował okres **od 11 marca 2015 do 30 września 2015r.**

Badanie jest powtarzane w terminach określonych Zarządzeniem Rektora. Dzięki temu możliwe jest śledzenie zmian w opiniach i poglądach nauczycieli akademickich na istotne tematy związane z ich pracą w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym. Regularne przeprowadzanie badania (z ewentualnymi modyfikacjami zawartości merytorycznej kwestionariusza) umożliwia władzom Uczelni reagowanie na zjawiska i problemy mogące mieć wpływ na jakość pracy w WUM.

Zgodnie z [procedurą badania opinii kadry akademickiej](#) (wprowadzoną Zarządzeniem nr 94/2014 Rektora), ankieta jest anonimowa i poufna, dostępna w Portalu SSL-VPN na indywidualnym koncie każdego nauczyciela akademickiego¹³). Udział w ankiecie jest dobrowolny.

Z [treścią ankiety](#) można się zapoznać na Platformie Q i stronie Biura Zarządzania Jakością Kształcenia.

W analizowanej edycji ogólnouczelnianej ankiety badającej opinie kadry akademickiej (BOKA) wzięło udział 78 nauczycieli akademickich (z 1537 zatrudnionych w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym), czyli 5% osób uprawnionych do udziału w badaniu. Niewielka grupa uczestników badania powoduje, że interpretacja zgromadzonych danych powinna być ostrożna.

Omawiana ankieta zawiera kilka bloków pytań odnoszących się do:

Organizacji i warunków pracy na uczelni: (ocena współpracy i wsparcia ze strony administracji, obiegu informacji, infrastruktury itp.

- Uczestnicy badania najlepiej ocenili swoją współpracę z sekretariatem zakładu/katedry/kliniki. Średnia, ogólna ocena zadowolenia z tej współpracy (na skali od 1 – bardzo źle, do 10 – bardzo dobrze) wynosi 8,85. Najniżej oceniono współpracę z innymi jednostkami WUM. Średnia, ogólna ocena zadowolenia z tej współpracy wynosi 7,07.
- Częściej niż co dziesiąty uczestnik badania poinformował, że nie uzyskuje informacji o terminie prowadzonych przez siebie zajęć dydaktycznych z odpowiednim wyprzedzeniem. Blisko 13% uczestników badania (10 osób) stwierdziło, że nie ma dostępu do sylabusu prowadzonych przez siebie zajęć dydaktycznych.
- Oceniając warunki pracy w Uczelni badani najwyżej ocenili (średnia ocen - 7,75) „dostępność książek i innych materiałów w bibliotece WUM”, najniżej (5,24) – „komfort sal ćwiczeniowych”

Jakości kształcenia: (opinie na temat programów studiów, oferty szkoleniowej, działań na rzecz poprawy jakości kształcenia, trudności w realizacji zadań dydaktycznych, roli działalności dydaktycznej itp).

- Deklarowane przez uczestników badania zaangażowanie w proces nauczania jest duże – ponad 70% respondentów (55 osób) zgłaszało dotychczas swoje uwagi do programu kształcenia i propozycje zmian. Co czwarty uczestnik badania (19 osób) stwierdził, że ma obecnie propozycje zmian w programie nauczania. Znaczna grupa badanych stwierdziła, że niezależnie o rodzaju branych pod uwagę działań nie są one w ogóle prowadzone w ich jednostkach lub mają miejsce rzadziej niż raz w roku.
- Blisko 45% uczestników badania (35 osób) potwierdziło swoje uczestnictwo w szkoleniu z metodyki nauczania. Znaczna grupa respondentów (blisko 85% tj. 66 osób) wyraziła swoje zainteresowanie uczestnictwem w szkoleniu z metodyki nauczania gdyby takie zostało zorganizowane. Zdecydowana większość (65 osób, tj. 83%) podejmuje działania na rzecz poprawy jakości nauczania.

¹³ link: *Ankieta badania opinii kadry akademickiej (ABOKA)*

- Największe trudności w realizacji zadań dydaktycznych to: warunki lokalowe, jakość pomieszczeń, wielkość grup studenckich, braki kadrowe, organizacja zajęć, konflikt między byciem nauczycielem a byciem lekarzem, postawa studentów oraz braki sprzętowe. W opinii nauczycieli akademickich biorących udział w badaniu ich zaangażowanie dydaktycznie nie jest odpowiednio doceniane przez Uczelnię. Jedynie 5% badanych nie miało w tej kwestii żadnych zastrzeżeń.

Badania opinii studentów dotyczącego nauczycieli akademickich i prowadzonych przez nich zajęć: (opinie na temat ankiety i opinii studentów oraz ich wykorzystania do zmiany sposobu prowadzenia zajęć)

- Zdecydowana większość (blisko 81%) badanych zapoznała się z wynikami Ankiety studenckiej oceniającej nauczycieli akademickich i zajęcia przez nich prowadzone.
- Praktycznie wszyscy, którzy zapoznali się z wynikami Ankiety studenckiej stwierdzili, że biorą pod uwagę opinie studentów na temat prowadzonych zajęć, choć akceptacja ocen studenckich odnoszących się do prowadzonych przez nauczycieli akademickich zajęć jest zróżnicowana. Jedynie co dziesiąty nauczyciel stwierdził, że wyniki Ankiety studenckiej nie mają wpływu na zmianę sposobu prowadzenia przez niego zajęć.

Motywacji i zadowolenia z pracy: (znaczenie i poziom satysfakcji z pracy dydaktycznej na WUM (w tym możliwości rozwoju, awansu i wynagrodzenia, relacji ze współpracownikami, itp.), źródła satysfakcji zawodowej oraz stresu, wypalenie zawodowe, itp.,

- Zdecydowana większość uczestników badania (89%) ma satysfakcję zawodową z prowadzenia zajęć dydaktycznych, choć poziom tej satysfakcji jest zróżnicowany. Jednak niezależnie od poziomu satysfakcji z prowadzenia zajęć w WUM co trzeci respondent zrezygnowałaby z prowadzenia zajęć na rzecz prowadzenia pracy naukowej. Stres nie jest powszechnym czynnikiem, który wpływa na zajęcia dydaktyczne. Jedynie co dziesiąty uczestnik badania odczuwa stres przed przystąpieniem do prowadzenia zajęć.
- Zdecydowana większość respondentów (83%) jest dumna z faktu bycia pracownikiem Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Wśród ocenianych wartości pracowniczych największe znaczenie badani przypisali „relacjom z bezpośrednim przełożonym” – średnia ocen tej wartości to 8,74.
- Porównanie oczekiwań pracowniczych odnoszących się do ocenianych wartości z poziomem satysfakcji z praktycznej realizacji tych wartości pokazuje, że największa różnica ma miejsce w przypadku „wynagrodzenia”. W świetle uzyskanych wyników należy stwierdzić, że wśród badanych wartości pracowniczych źródłem największego niezadowolenia wydaje się być kwestia wynagrodzeń. Różnica między oczekiwaniami oraz ich praktyczną realizacją jest największa. „Możliwość rozwoju” oraz „pewność zatrudnienia” są tymi kwestiami, których realizacja w codziennej praktyce również w istotny sposób odstaje od oczekiwań.
- Blisko co trzeci uczestnik badania odpowiedział twierdząco na pytanie o „wypalenie zawodowe”.

8 | Dzień Kultury Jakości Uczelni

24 listopada br. już po raz trzeci odbyła się konferencja „Dzień Kultury Jakości Uczelni”. Organizatorami przedsięwzięcia byli Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia – prof. Marcin Wojnar oraz Biuro Zarządzania Jakością Kształcenia. W konferencji wzięli udział: Prorektor ds. Dydaktyczno-Wychowawczych WUM – prof. Marek Kulus, przedstawiciele władz dziekańskich, nauczyciele akademicy, doktoranci i studenci.

Prof. Marek Kulus otwierając spotkanie, wyraził zadowolenie z faktu, iż konferencja dotycząca jakości kształcenia jest kontynuowana mimo zakończenia projektu „Q: Kultura Jakości Uczelni. Rozwój systemu zarządzania jakością kształcenia w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym”, który przedsięwzięcie zainicjował. W imieniu Władz Uczelni zapewnił, że dbałość o poziom edukacji jest traktowana jako priorytet. Wyraził także nadzieję, że organizowanie podobnych wydarzeń unaoczní wszystkim skupionym wokół naszej Uczelni jaką drogą winniśmy podążać i co możemy ulepszyć w procesie kształcenia.

Gościem specjalnym konferencji był prof. Kai Sostmann z Charité Universitätsmedizin Berlin, lekarz-pediatra i światowej sławy ekspert w dziedzinie e-learningu oraz nowoczesnych metod kształcenia w zakresie nauk medycznych. Jego wystąpienie zatytułowane „Challenges for medical education in the 21st century – technology supported learning and classroom innovation”, otworzyło pierwszą, wykładową część konferencji.

Prelekcję dotyczącą udziału Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego w sieci symulacji medycznych w Polsce wygłosił natomiast Prorektor ds. Dydaktyczno-Wychowawczych - prof. Marek Kulus.

Fot.: Wanda Widomska, Dział Fotomedyczny WUM

Fot.: Wanda Widomska, Dział Fotomedyczny WUM

W dalszej części konferencji Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia - prof. Marcin Wojnar zreferował zebranym nowe zasady przeprowadzania egzaminów na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym, natomiast kierownik Biura ds. Egzaminów Uczelnianych - Marcin Małczyk opowiedział o tym, jak w pełni wykorzystać potencjał egzaminów elektronicznych.

Do uczestników konferencji zwróciła się także Sonia Statuch z Samorządu Studentów WUM, która przedstawiła wizję aktywnej roli studentów w podnoszeniu jakości kształcenia. Wykłady zakończyło wystąpienie Koordynatora Biura Zarządzania Jakością Kształcenia - Artura Białoszewskiego, który omówił wyniki ankiety studenckiej za rok 2014/2015. Ostatnim punktem w programie spotkania była debata z udziałem nauczycieli akademickich najwyżej ocenionych w ankiecie studenckiej: dr. Krzysztofa Olszyńskiego z I Wydziału Lekarskiego, dr. Małgorzaty Wojciechowskiej z II Wydziału Lekarskiego, lek. stom. Renaty Lenkiewicz z Wydziału Lekarsko-Dentystycznego, dr. Grzegorza Witkowskiego z Wydziału Farmaceutycznego oraz dr. Anny Zery z Wydziału Nauki o Zdrowiu.

Jeszcze większe niż w ubiegłym roku zainteresowanie konferencją, stanowi potwierdzenie rosnącego zaangażowania społeczności akademickiej w procesy doskonalenia jakości kształcenia oraz rosnącej rangi działalności dydaktycznej w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym.

Dopełnieniem konferencji były warsztaty zatytułowane „Blended Learning in Medical Education” prowadzone przez prof. Kaia Sostmanna, podczas których zapoznano uczestników z m.in. nowymi narzędziami i metodami edukacyjnymi z obszaru jakości kształcenia.

9 | Działalność naukowa w zakresie dydaktyki medycznej

W 2015 r., w kontynuowała pracę Pracownia Ewaluacji i Doskonalenia Kształcenia Medycznego, której celem jest naukowe wsparcie uczelnianego oraz krajowych systemów zapewnienia jakości kształcenia. W roku 2014/2015 nauczyciele akademicy WUM związani z Pracownią opublikowali szereg prac naukowych z zakresu dydaktyki medycznej

Zadania Pracowni obejmują szczegółową analizę problematyki skuteczności i efektywności systemów wyższego kształcenia medycznego, w tym ewaluacji jakości nauczania oraz wdrażania nowych metod edukacyjnych. Celem badań naukowych prowadzonych przez jednostkę będzie wskazanie kierunku lub kierunków niezbędnych zmian w polskim systemie edukacji medycznej (programach, treściach i formach kształcenia studentów) koniecznych do realizacji nauczania opartego o efekty kształcenia, zgodnie z założeniami Europejskich i Krajowych Ram Kwalifikacji. Badania mają również wskazać elementy wpływające na zwiększenie skuteczności i efektywności tworzonych systemów zapewniania jakości kształcenia oraz wytyczać kierunki ich doskonalenia. Badania będą realizowane we współpracy z krajowymi i światowymi ośrodkami naukowymi, co pozwoli na poznanie zarówno pozytywnych, jak i negatywnych doświadczeń innych uczelni w zakresie tworzenia i doskonalenia systemów zapewniania jakości kształcenia.

Publikacje naukowe:

1. Mariusz Panczyk, Joanna Gotlib.
Analiza dyskryminacyjna kryteriów rekrutacyjnych na studia II stopnia na kierunku Pielęgniarstwo na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym.
Problemy Pielęgniarstwa 2015; 23 (1): 51-56.
2. Mariusz Panczyk, Jarosława Belowska, Aleksander Zarzeka, Joanna Gotlib
Ocena przygotowania kandydatów do podjęcia studiów I stopnia na kierunku Pielęgniarstwo.
Problemy Pielęgniarstwa 2015; 23 (2): 208–213.
3. Mariusz Panczyk, Aleksander Zarzeka, Jarosława Belowska, Joanna Gotlib
Analiza antyplagiatowa prac zaliczeniowych dotyczących praw pacjenta przygotowanych przez studentów kierunku Pielęgniarstwo
Pielęgniarstwo XXI wieku 2015; 2: 36-41.
4. Mariusz Panczyk, Aleksander Zarzeka, Jarosława Belowska, Joanna Gotlib
Ryzyko nieukończenia studiów I stopnia na kierunku pielęgniarstwo – ocena predykcyjna
Pielęgniarstwo XXI wieku 2015; 2: 66-72.
5. Leszczyński P, Gotlib J, Gałazkowski R, Wejnarski A, Świeżewski S.
Analiza obszarowych i kierunkowych efektów kształcenia na kierunku Ratownictwo Medyczne w Polsce.
Przegląd Naukowo-Metodyczny Edukacja dla bezpieczeństwa, 2015; (VIII) 4: w druku.
6. Mariusz Panczyk, Jarosława Belowska, Aleksander Zarzeka, Joanna Gotlib.
Evaluation of learning outcomes at the Nursing Department in the field of Evidence-Based Medicine with the use of an e-learning Moodle™ platform.
Problemy Pielęgniarstwa 2015; 23(3): 306-3013.
7. Mariusz Panczyk, Henryk Rebandel, Jarosława Belowska, Aleksander Zarzeka, Joanna Gotlib.
Entrance exam for candidates for Master's Nursing studies - a 5-year retrospective analysis.
Problemy Pielęgniarstwa 2015; 23(3): 324-331.

8. Mariusz Panczyk, Jarosława Belowska, Aleksander Zarzeka, Joanna Gotlib.
Ocena osiąganych efektów kształcenia przez studentów kierunku Położnictwo na studiach niestacjonarnych II stopnia.
Pielęgniarstwo XXI wieku 2015; 52(3): 28-34
9. Joanna Gotlib, Mariusz Panczyk, Piotr Gębski, Aleksander Zarzeka, Lucyna Iwanow, Filip Dąbrowski, Grażyna Dykowska, Marcin Malczyk
Comparative analysis of opinions of Warsaw Medical University students on electronic examinations and final tests by their participation in this form of knowledge assessment - preliminary report.
Polish Journal of Public Health 2015; 3: 153-158.
10. Mariusz Panczyk, Magdalena Woynarowska-Sołdan, Jarosława Belowska, Aleksander Zarzeka, Joanna Gotlib.
Analiza porównawcza przebiegu kształcenia e-learningowego studentów pielęgniarstwa w zakresie rzetelności w badaniach naukowych.
Pielęgniarstwo XXI wieku 2015; 53(4): *in press* (DOI: 10.12923/p21w-2015-3/52)

Rozdziały w monografiach anglojęzycznych

1. Mariusz Panczyk, Jarosława Belowska, Aleksander Zarzeka, Henryk Rebandel, Joanna Gotlib. DO ADMISSION CRITERIA ACCURATELY ASSESS THE RISK OF ATTRITION FROM MASTER'S DEGREE OF PUBLIC HEALTH PROGRAMME? Proceedings of ICERI2015 Conference 18th-20th November 2015, Seville, Spain. ISBN: 978-84-608-2657-6, pp. 5233-5241.
2. Mariusz Panczyk, Jarosława Belowska, Aleksander Zarzeka, Henryk Rebandel, Joanna Gotlib. ANALYSIS OF RELIABILITY AND VALIDITY OF THE PERFORMANCE ASSESSMENT SYSTEM FOR STUDENTS OF THE SECOND-LEVEL STUDIES IN NURSING - A SEVEN-YEAR RETROSPECTIVE ANALYSIS. Proceedings of ICERI2015 Conference 18th-20th November 2015, Seville, Spain. ISBN: 978-84-608-2657-6, pp. 6124-6133.
3. Joanna Gotlib, Mariusz Panczyk, Piotr Gębski, Filip Dąbrowski, Robert Gałązkowski, Marcin Malczyk, Zoulika Jabiry-Zieniewicz, Jarosława Belowska, Aleksander Zarzeka.
MODIFICATION OF THE BASE OF TEST EXAM QUESTIONS FROM THE "GYNAECOLOGY AND OBSTETRICS" COURSE FOR EMERGENCY MEDICINE STUDENTS AS A FORM OF IMPROVEMENT OF AN E-EXAM.
Proceedings of EDULEARN15 Conference 6th-8th July 2015, Barcelona, Spain. ISBN: 978-84-606-8243-1. pp. 0188-0197.
4. Joanna Gotlib, Mariusz Panczyk, Aleksander Zarzeka, Filip Dąbrowski, Piotr Gębski, Grażyna Dykowska, Marcin Malczyk.
ANALYSIS OF HISTORY OF GRANTING CREDITS AND HANDLING TEST EXAMS ON THE ASK SYSTEMS E-EXAM PLATFORM AT WARSAW MEDICAL UNIVERSITY - A PRELIMINARY REPORT.
Proceedings of EDULEARN15 Conference 6th-8th July 2015, Barcelona, Spain. ISBN: 978-84-606-8243-1. pp. 0198-0205.

Sprawozdania

1. Joanna Gotlib, Aleksander Zarzeka, Mariusz Panczyk, Marcin Malczyk.
Zaliczenie testowe z przedmiotu „Prawo w medycynie” dla studentów Wydziału Nauki o Zdrowiu na platformie egzaminów elektronicznych ASK Systems – doświadczenia własne.
Medycyna Dydaktyka Wychowanie 2015; 1: 28-31.
2. Joanna Gotlib, Mariusz Panczyk.
Nowoczesne formy weryfikacji efektów kształcenia praktycznego w oparciu o zaawansowane systemy symulatorów medycznych.Sprawozdanie z warsztatów OSCE – Objective Stuctured Clinical Examination. Międzyzdroje,26-29.03.2015 r.
Medycyna Dydaktyka Wychowanie 2015; 3: 30-31.

10 | Ranking Szkół Wyższych

W roku 2014/2015 Warszawski Uniwersytet Medyczny kolejny raz uplasował się w pierwszej dziesiątce najlepszych polskich uniwersytetów, zajmując II miejsce w grupie kierunków lekarskich w Rankingu Szkół Wyższych – Perspektywy

W roku 2014/2015 Warszawski Uniwersytet Medyczny zajął pierwsze miejsce w grupie kierunków dentystycznych oraz pielęgniarstwo i położnictwo Rankingu Szkół Wyższych – Perspektywy 2015. W grupie kierunków lekarskich farmacji i ochrony, zdrowia Uczelnia została wiceliderem rankingu.

W klasyfikacji ogólnej najlepszych polskich uniwersytetów WUM uplasował się w pierwszej dziesiątce. W porównaniu do 2014 roku zachował wysokie 8 miejsce (w 2012 r. miejsce 14, 2011 r. – 19, 2010 r. – 16). W rankingu poszczególnych typów szkół wyższych (w kategorii uczelnie medyczne) Uniwersytet zajął drugą pozycję

11 | Projekt SUPP: wsparcie psychospołeczne dla studentów zagranicznych

W styczniu 2015 r. rozpoczęła się realizacja międzynarodowego projektu „Adaptacja kulturowa, integracja i wsparcie psychospołeczne dla studentów zagranicznych” (SUPP) współfinansowanego z Funduszy Norweskich i EOG

Projekt SUPP pod kierunkiem dr. Magdaleny Łazarewicz realizowany jest w odpowiedzi na nowe wyzwania stawiane przed Szkolnictwem Wyższym, wynikające z internacjonalizacji, zróżnicowania populacji studentów oraz nowego modelu nauczania skoncentrowanego na studencie. Do sprostania tym wyzwaniom wiele Polskich Uczelni Wyższych, w tym WUM, nie jest w pełni przygotowanych. W szczególności dostrzegane są niedobory w zakresie wsparcia psychospołecznego dla studentów oraz kulturowych kompetencji studentów i pracowników uczelni. Ma to znaczący wpływ na akademickie osiągnięcia studentów oraz ich ogólny dobrostan.

Celem projektu jest **podniesienie jakości i efektów kształcenia studentów zagranicznych WUM poprzez zapewnienie im wsparcia psychospołecznego i ułatwienie integracji** ze środowiskiem lokalnym, głównie akademickim. Stworzenie kompleksowego programu adaptacji kulturowej i wsparcia psychospołecznego pozwoli na poprawę dobrostanu studentów zagranicznych, ich jakości życia i funkcjonowania na Uczelni oraz w społeczności lokalnej.

W ramach projektu przeprowadzona została dogłębna analiza potrzeb i najlepszych praktyk w zakresie wsparcia psychospołecznego, stanowiąca podstawę dla stworzenia metod:

- **prewencji wystąpienia problemów psychologicznych** (program e-learningowy i profesjonalne dni adaptacyjne podnoszące poziom kontroli i poczucie bezpieczeństwa),
- **promocji integracji studentów** (poprzez stworzenie odpowiedniej infrastruktury),
- **udzielania wsparcia studentom wymagającym specjalistycznej pomocy** (rozwój poradni dla studentów zagranicznych, łatwo dostępne, profesjonalne materiały samopomocowe).

Badania przeprowadzone w ramach Projektu SUUP na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym wskazują na **znaczącą potrzebę takich rozwiązań**.

Poniżej zaprezentowano główne wyniki analiz ilościowych opartych na badaniu ankietowym oraz jakościowych opartych na wywiadach przeprowadzonych w grupach fokusowych.

1. Dla większości studentów zagranicznych (ok. 70%) istotnym byłoby aby WUM pomagał w znajdowaniu zakwaterowania i zapewnił studentom zagranicznym więcej miejsc w akademikach.
2. Większość zagranicznych studentów uważa za istotne zapewnianie przez WUM wsparcia finansowego studentom w nagłej potrzebie (ok. 80%), stypendiów dla najlepszych studentów (ok. 75%) oraz przedstawianie studentom ofert pracy dorywczej (ok. 70%).
3. App Około 40% uczestników badania wskazało na trudności w funkcjonowaniu na Uczelni nie znając języka polskiego.
4. 35%-45% studentów było niezadowolonych z komunikacji za pośrednictwem poczty elektronicznej z kadrą akademicką, jakości osobistego kontaktu z kadrą akademicką, ogólnego podejścia nauczycieli akademickich do studentów oraz pełnienia przez kadrę akademicką roli „wzorów godnych naśladowania”. Studenci z Malezji wykazali najwyższy poziom satysfakcji, podczas gdy Norwegowie i Szwedzi oraz Amerykanie i Kanadyjczycy najniższy poziom satysfakcji z działań kadry akademickiej WUM.
5. 57% uczestników badania stwierdziło, że ponad 50% zajęć było dla nich nieprzydatnych i bezwartościowych.
6. Ok. 60% uczestników chciałoby (odpowiedź „zdecydowanie tak”) aby uczelnia zapewniła więcej studenckich kół naukowych prowadzonych w języku angielskim oraz więcej dodatkowych kursów

medycznych. Ponadto, 48% studentów oczekuje opiekuna/tutora, który utrzymywałby osobisty kontakt z poszczególnymi studentami

7. 44,5% studentów zagranicznych poruszanie się w ramach systemu administracyjnego WUM sprawiało trudność i 44,5% było niezadowolonych z jego funkcjonowania.
8. Około 40% studentów wyraziło niezadowolenie odnośnie zawartości i przejrzystości strony internetowej WUM, komunikacji e-mailowej z kadrą administracyjną, jakości osobistego kontaktu z pracownikami dziekanatów oraz sekretariatów klinik i zakładów.
9. Ponad połowa uczestników ankiety była usatysfakcjonowana Biblioteką Główną WUM, a ok. 30% studentów było niezadowolonych z zaplecza sportowego.
10. 58% uczestników badania zaznaczyło „*zdecydowanie tak*” odpowiadając na pytanie odnoszące się do potrzeby zapewnienia przez Uczelnię większej liczby przestrzeni wspólnych i miejsc do nauki. Równocześnie 45% zaznaczyło „*zdecydowanie tak*” w związku z zagwarantowaniem większej liczby wydarzeń integracyjnych podczas trwania roku akademickiego.
11. Większość badanych szacowała swój poziom integracji w Warszawie jako średni, ale 77,5% z nich chciałoby aby Uczelnia organizowała wydarzenia pomagające nowym studentom w lepszej integracji ze społecznością Warszawy. Studenci z Malezji, Arabii Saudyjskiej oraz z innych kontynentów czuli się częściej dyskryminowani niż pozostałe grupy narodowościowe.
12. Podczas pobytu w Polsce 57% studentów zaprzyjaźniło się z ponad 10 innymi studentami zagranicznymi, a ponad 40% nie nawiązało znajomości z żadnym polskim studentem. 62,2% uczestników badania uznało, iż nawiązywanie przyjaźni z polskimi studentami jest trudne.
13. Studenci z Malezji, studenci z krajów Europejskich innych niż Norwegia i Szwecja oraz studenci z innych kontynentów, mieli najwyższy poziom satysfakcji z życia studenckiego na WUM, a studenci z Norwegii i Szwecji mieli najniższy poziom satysfakcji z życia studenckiego na WUM.
14. Około 30% studentów przyznało, że *często* lub *prawie cały czas* doświadcza obniżenia nastroju oraz poczucia beznadziei, bezsilności względem codziennych wymagań związanych ze studiowaniem, napięcia, lęku i niepokoju lub poczucia rozczarowania ze swojego życia studenckiego. Ponad 53% studentów zagranicznych WUM *często* lub *cały czas* czuło się przytłoczonymi i przeciążonymi stresem, a zaledwie 13% *rzadko* lub *nigdy* nie doświadczyło wspomnianych uczuć. Pomimo, że dość duża grupa studentów (45%) *nigdy* lub *rzadko* czuła się samotna, to 25% przyznało, że czuje się tak *często* lub *prawie zawsze*.
15. Ponad 30% studentów wskazało, że *bardzo ważnym* jest, aby WUM zapewnił indywidualną pomoc psychologiczną oraz terapię, warsztaty psychologiczne, opiekuna który pomagałby w sprawach codziennych oraz konsultacje psychiatryczne, a kolejne 35% postrzega to jako *raczej ważną* kwestię.
16. 34% ankietowanych studentów poleciłoby (odpowiedzi *tak* lub *zdecydowanie tak*) WUM innym osobom, 43% nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie (*ani tak, ani nie*), a 20% nie zarekomendowałoby Uczelni innym (*nie* lub *zdecydowanie nie*).

Badanie SUPP dotyczące satysfakcji ze studiowania, potrzeb oraz dobrostanu zagranicznych studentów WUM ujawniło kilka istotnych obszarów, które wymagają dalszego rozwoju oraz poprawy w celu uwzględnienia ich potrzeb.

Sytuacja mieszkaniowa i wsparcie finansowe

Warto rozważyć udzielanie studentom zagranicznym pomocy w znalezieniu zakwaterowania oraz poszerzenie oferty akademików o dobrym standardzie dla studentów zagranicznych. Możliwość zamieszkania w akademikach, przynajmniej dla studentów pierwszego roku i studentów uczestniczących w wymianie, stanowi doskonałą okazję do integracji i stworzenia naturalnej sieci wsparcia.

Ważne jest również zapewnienie pomocy finansowej najbardziej potrzebującym zagranicznym studentom WUM, zagwarantowanie stypendiów dla najlepszych studentów, jak również utworzenie serwisu

z ofertami pracy dorywczej (uwzględniając obciążenie zajęciami akademickimi) na i poza terenem kampusu.

Bariera językowa

Opierając się na wynikach ankiety i wywiadów jakościowych, warto wskazać na potrzebę uczynienia WUM miejscem bardziej przyjaznym dla osób, które nie posługują się językiem polskim, np. poprzez zapewnienie większej liczby znaków, opisów, instrukcji obsługi i jadłospisów w stołówce w języku angielskim, jak również poprzez poprawę poziomu znajomości języka angielskiego pracowników Uczelni. Ze względu na zwiększającą się internacjonalizację WUM stanowi to warty rozważenia kierunek i cel rozwoju.

Pracownicy akademicy

Niepokojąco wysoka liczba studentów wyraziła swoje niezadowolenie z ogólnego podejścia nauczycieli akademickich do studentów, jakości kontaktu osobistego z pracownikami akademickimi, pełnienia przez kadrę roli „wzorów godnych naśladowania”, komunikacji za pośrednictwem poczty elektronicznej z pracownikami oraz oceniła ponad połowę swoich zajęć jako nieprzydatne i bezwartościowe. Równocześnie ponad połowa studentów wyraziła potrzebę posiadania opiekuna, który utrzymywałby z nimi kontakt osobisty.

Należałoby zatem zwrócić większą uwagę nie tylko na treść oferty edukacyjnej, ale również sposób, w jaki jest ona przedstawiana studentom. Istotna jest świadomość zachowania kadry akademickiej oraz jej postawy wobec studentów. Warte rozważenia jest wprowadzenie warsztatów przeznaczonych dla nauczycieli akademickich pracujących ze studentami zagranicznymi, dotyczących nauczania w klasach wielokulturowych oraz na temat wagi pełnienia przez kadrę akademicką roli wzorów do naśladowania.

Pracownicy administracyjni

W związku z tym, że prawie połowa studentów uważa, że funkcjonowanie w ramach systemu administracyjnego WUM jest trudna oraz wyraża niezadowolenie z tego powodu, warto także rozważyć dalszy rozwój w tym obszarze. Co więcej, niepokojąco dużo studentów (ok. 40%) jest niezadowolonych z jakości osobistego kontaktu z sekretariatami zakładów i pracownikami Dziekanatów, z komunikacji za pośrednictwem poczty elektronicznej z pracownikami administracyjnymi oraz z zawartości, przejrzystości i przyjazności strony internetowej WUM.

Wysoko wskazane są zatem kursy oraz warsztaty przeznaczone dla pracowników administracyjnych pracujących ze studentami zagranicznymi w celu polepszenia komunikacji międzykulturowej. Kursy językowe pomagające pracownikom sekretariatów zakładów i klinik w komunikacji w języku angielskim wydają się być konieczną inicjatywą. Jasne wytyczne dotyczące sposobu podejścia do studentów mogą również pomóc niektórym pracownikom dostosować zachowanie do oczekiwanych standardów.

Infrastruktura

Oczywistym jest, że nowe obiekty WUM (np. biblioteka) są bardziej popularne wśród studentów niż te starsze. Jednakże niezbędne są dalsze inwestycje, zwłaszcza mające na celu zapewnienie na WUM większej liczby „przyjaznych” dla studentów, wygodnych i przytulnych przestrzeni wspólnych, miejsc integracji oraz spokojnych miejsc do nauki.

Integracja

Dla studentów zagranicznych integracja z polskimi studentami wydaje się być trudną kwestią. Wielu z nich byłoby wdzięcznych za pomoc Uczelni w organizacji możliwości spędzania wolnego czasu z polskimi studentami w ciągu roku akademickiego. Wszechstronny, dobrze zorganizowany i zaplanowany program integracji stanowiłby dobrą odpowiedź na potrzeby studentów w tym zakresie.

Uniwersytet mógłby również organizować wydarzenia mające na celu pomoc nowym studentom w lepszej integracji ze społecznością Warszawy.

Profesjonalna pomoc i wsparcie

Istotną kwestią wydaje się również zapewnienie studentom dostępu do Uniwersyteckiej Poradni Psychologicznej oraz innych form wsparcia psychospołecznego. Do usług na które jest największe zapotrzebowanie wśród studentów zagranicznych należą indywidualne porady psychologiczne i psychoterapia, warsztaty psychologiczne, konsultacje psychiatryczne oraz dostępu do opiekunów, którzy pomagaliby w sprawach codziennych oraz do grup wsparcia.

Szczegółowe wyniki badań i analiz przeprowadzonych w Warszawskim Uniwersytecie medycznym prezentują dwa raporty Projektu „Potrzeby, Dobrostan i Satysfakcja ze Studiów Studentów Zagranicznych” oraz „Adaptacja Kulturowa, Integracja i Wsparcie Psychospołeczne dla Studentów Zagranicznych WUM” stanowiące załącznik no niniejszego dokumentu.

Realizacja projektu pozwoli na analizę potrzeb i dobrych praktyk w zakresie wsparcia psychospołecznego na wiodących światowych uczelniach i zbudowanie **kompleksowego programu wsparcia**: od momentu akceptacji na uczelnię, przez pomoc w odnalezieniu się w nowych warunkach po przyjeździe, po profesjonalne wsparcie w sytuacjach problemowych w czasie pobytu w obcym kraju. Projekt umożliwi **podniesienie kompetencji kadry** WUM w zakresie rozumienia różnic międzykulturowych i udzielania wsparcia studentom zagranicznym. Przyczyni się także do budowania **lepiej zintegrowanej międzykulturowej i międzynarodowej społeczności akademickiej** Uczelni.

12 | Sprawozdanie z realizacji planu poprawy jakości kształcenia na 2015 r.

Większość zadań określonych w planie poprawy jakości kształcenia na 2015 r. udało się zrealizować

Większość zadań określonych w planie poprawy jakości kształcenia na 2015 r. udało się wprowadzić w życie. W szczególności, organizowano szkolenia z zakresu doskonalenia dydaktycznego dla kadry akademickiej Uczelni, przeanalizowano i rozpowszechniono raport z pierwszej edycji studenckiej ankiety oceny warunków studiowania, rozpoczęto realizację projektu „Adaptacja Kulturowa, Integracja i Wsparcie Psychospołeczne dla Studentów Zagranicznych”, przeprowadzono ankietę badania opinii nauczycieli akademickich oraz ankietę badania opinii studentów uczestniczących w wymianie międzynarodowej zorganizowano trzecią edycję konferencji Dzień Kultury Jakości Uczelni, rozwijano wirtualną Platformę Q, jak również kompleksowy system informacyjny w zakresie jakości kształcenia. Wdrożenie hospitacji zajęć dydaktycznych zostało zrealizowane w pełni na wszystkich wydziałach oraz kontynuowane jest w roku 2015/16.

Kilka z zaplanowanych zadań jest wciąż w fazie realizacji. Dostosowanie systemu E-sylabus do nowej wersji systemu dziekanatowego oraz rozszerzenie studenckiej ankiety oceny zajęć i nauczycieli akademickich w elektronicznym systemie ankietowym o ocenę zajęć fakultatywnych wymaga więcej czasu z uwagi na opóźnienia wynikające z przygotowania tego nowego systemu. Zostanie to zrealizowane w roku 2016 w ramach nowego planu poprawy jakości kształcenia.

Rekomendacje dotyczące **hospitacji zajęć dydaktycznych** zostały uwzględnione częściowo. Plany hospitacji opracowane na Wydziałach zostały przesłane z opóźnieniem jednak w chwili obecnej są realizowane zgodnie z planem. W procedurze (Zarządzenie nr 77/2014 Rektora) nie zostały jednak określone zasady rozliczania czasu i zaangażowania osób hospitujących w ramach ich godzin pensum dydaktycznego. Rozwiązania i decyzje w tym zakresie zostaną podjęte po dwuletnim okresie pilotażowym hospitacji. W tym roku realizuje się druga edycja hospitacji zajęć dydaktycznych. Rekomendacja wdrożenia spójnych ram instytucjonalnych Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia została w pełni zrealizowana w częściowym zakresie poprzez zatwierdzenie zmian dot. ogólnych ram instytucjonalnych Systemu (zmiana Uchwały nr 1/2013 r.) oraz wdrożenie ogólnouczelnianych procedur zatwierdzonych w grudniu 2014 r.

Kontynuowane są prace nad opracowaniem i zatwierdzeniem wytycznych dot. raportów z oceny jakości kształcenia, opracowanie i zatwierdzeniem szczegółowych ram instytucjonalnych Systemu na studiach III stopnia oraz opracowaniem i zatwierdzeniem szczegółowych ram instytucjonalnych Systemu na studiach podyplomowych.

Szczegółowe sprawozdanie z realizacji planu poprawy jakości kształcenia na rok 2015 przedstawia poniższa tabela.

Realizacja planu działań na rok 2015			
L.p.	Zadanie	Odpowiedzialność	Realizacja
1.	Wdrożenie spójnych ram instytucjonalnych Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia		
1.1.	Zatwierdzenie zmian dot. ogólnych ram instytucjonalnych Systemu (zmiana Uchwały nr 1/2013 r.)	Senat i UZJK	TAK
1.2.	Wdrożenie ogólnouczelnianych procedur zatwierdzonych w grudniu 2014 r.	UZJK, WZJK, jednostki, organy i interesariusze określani w procedurach	TAK
1.3.	Opracowanie i zatwierdzenie wytycznych dot. raportów z oceny jakości kształcenia	Rektor i UZJK	W trakcie
1.4.	Opracowanie i zatwierdzenie szczegółowych ram instytucjonalnych Systemu na studiach III stopnia	Rektor i UZJK	W trakcie
1.5.	Opracowanie i zatwierdzenie szczegółowych ram instytucjonalnych Systemu na studiach podyplomowych	Rektor i UZJK	W trakcie
1.6.	Opracowanie i zatwierdzenie procedury przeprowadzania elektronicznych egzaminów testowych	Rektor, UZJK, Biuro ds. Egzaminów Uczelnianych	TAK
2.	Wdrożenie hospitacji zajęć dydaktycznych		
2.1.	Organizacja szkoleń z hospitacji zajęć dla osób hospitujących	AJK	TAK
2.2.	Przeprowadzenie hospitacji zajęć dydaktycznych (zgodnie z procedurą i planami wydziałowymi)	Dziekani, WZJK, osoby hospitujące	TAK
3.	Wdrożenie systemu IT do projektowania i przeglądu sylabusów (E-sylabus)		
3.1.	Udostępnienie systemu społeczności akademickiej	AJK i Dział Informatyki	W trakcie
3.2.	Udostępnienie szkoleń (e-learning) dla użytkowników systemu	AJK	W trakcie
3.3.	Opracowanie i zatwierdzenie sylabusów w wersji elektronicznej (zgodnie z ZR 91/2014)	Nauczyciele akademicki, kierownicy jednostek, Rady Programowe, Dziekani i Rady Wydziału	W trakcie
4.	Rozwój wirtualnej „Platformy Q”	AJK i UZJK	TAK
5.	Wdrożenie kompleksowego systemu informacyjnego w zakresie jakości kształcenia		
5.1.	Przeprowadzenie ankiety badania opinii nauczycieli akademickich (uruchomionej w listopadzie 2014 r.)	AJK, PEJK i Dział Informatyki	TAK
5.2.	Przeprowadzenie ankiety badania opinii studentów uczestniczących w wymianie międzynarodowej	AJK, PEJK i Dział Informatyki	TAK
6.	Rozwój systemu wsparcia dla studentów Uczelni		
6.1.	Analiza i rozpowszechnienie raportu z pierwszej edycji studenckiej ankiety oceny warunków studiowania	UZJK, WZJK	TAK
6.2.	Realizacja projektu „Adaptacja Kulturowa, Integracja i Wsparcie Psychospołeczne dla Studentów Zagranicznych”	Komitet Sterujący, kierownik projektu SUPP	TAK
7.	Rozwój systemu doskonalenia umiejętności dydaktycznych kadry akademickiej Uczelni		
7.1.	Przygotowanie i uruchomienie szkoleń z dydaktyki dla nowych nauczycieli akademickich	Prorektor ds. Dydaktyczno-Wychowawczych, UZJK, Zakład Dydaktyki i Efektów Kształcenia	TAK
7.2.	Organizacja szkoleń z zakresu doskonalenia dydaktycznego dla kadry akademickiej Uczelni	UZJK, AJK	TAK
8.	Popularyzacja Kultury Jakości Uczelni (Q) - Organizacja konferencji „Dni Q”	AJK i UZJK	TAK
9.	Wdrożenie pozostałych rekomendacji z raportów oceny jakości kształcenia	Rektor, Dziekani, UZJK, WZJK	TAK

13 | Podsumowanie

Rok akademicki 2014/2015 był kolejnym kluczowym rokiem dla rozwoju Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia oraz Kultury Jakości Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, co potwierdzają informacje zawarte w niniejszym raporcie jak i załączonych dokumentach. W szczególności, udało się zrealizować zdecydowaną większość zadań określonych w planie poprawy jakości kształcenia na rok 2015.

Podstawowym zadaniem Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia w roku 2014/2015 było wdrożenie spójnych ram instytucjonalnych (polityk i procedur) Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia, dalej rozwijały Wydziałowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia, które trzeci rok z rzędu opracowały kompleksowe raporty z oceny jakości kształcenia (w tym sprawozdanie z realizacji ubiegłorocznego planu). Raporty, zatwierdzone przez Dziekanów i przedstawione na posiedzeniach Rad Wydziałów, stanowią istotny element Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia WUM i podstawę dla systematycznego gromadzenia, analizy, oceny i wykorzystania danych na temat jakości kształcenia. Warto podkreślić, że raporty za rok 2014/2015 są bardziej przejrzyste i wnikliwe, niż te za ubiegły rok. W roku 2014/15 powstał również pierwszy raport z oceny jakości kształcenia w Centrum Kształcenia Podyplomowego WUM.

W roku 2014/2015 nastąpił spadek liczby respondentów ankiety studenckiej. W badaniu wzięło udział 53% studentów WUM (w porównaniu z 57% w ubiegłym roku). W edycji 2014/2015 w badaniu ankietowym wzięło udział 53% studentów Uczelni, w porównaniu z 57% w roku 2013/2014, 64% w roku 2012/2013, 55% w roku 2011/2012 i jedynie 5% w roku 2010/2011. W omawianej edycji badania respondenci wystawili 56322 ocen zajęciom i 61056 ocen nauczycielom. W bazie danych, w stosunku do poprzedniej edycji badania, znalazło się ok. 13000 kwestionariuszy mniej. Poziom zaangażowania w badanie, podobnie jak miało to miejsce w 2013/2014 r., był zróżnicowany i zależał od Wydziału. Największy odsetek studentów (69%) wziął udział w badaniu na I Wydziale Lekarskim (w poprzedniej edycji badania - 68%) oraz na Wydziale Lekarsko-Dentystycznym (63%) (w poprzedniej edycji badania - 64%). Ankieta cieszyła się najmniejszym zainteresowaniem na Wydziale Nauki o Zdrowiu i Wydziale Farmaceutycznym, gdzie w badaniu uczestniczyło odpowiednio 42% i 49% studentów. W drugiej edycji ankiety oceny praktyk wzięło udział 2486 studentów. Blisko 50% respondentów stanowili studenci Wydziału Nauki o Zdrowiu

Ponad 32% ankiet wypełnili studenci kierunku Lekarskiego I WL (poprzednio blisko 28%), 27% ankiet wypełnili studenci Pielęgniarstwa (w poprzedniej edycji badania 29%). Studenci kierunków Logopedia, Lekarski II WL (ponownie), Zdrowia publicznego oraz studenci English Division nie wzięli udziału w badaniu

W roku akademickim 2014/2015 po raz drugi zebrane zostały opinie studentów na temat jakości warunków studiowania i form wsparcia studentów (w tym pracy dziekanatów i sekretariatów, infrastruktury, biblioteki, informacji dla studentów). W badaniu wzięło udział nieco ponad 26% studentów WUM

W badaniu wzięło udział nieco ponad 26% studentów WUM, co należy uznać za bardzo dobry wynik. Podobnie jak miało to miejsce w poprzedniej edycji badania, najliczniejszą grupę respondentów stanowili studenci I Wydziału Lekarskiego i Wydziału Nauki o Zdrowiu. Ponownie największe zainteresowanie wśród studentów wywołał blok pytań dotyczący pracy dziekanatów.

W pierwszej edycji badania opinii studentów uczestniczących w wymianie międzynarodowej. wzięło udział 156 studentów tj. około 54% studentów biorących w niej udział w roku akademickim 2014/2015

W tegorocznej edycji ankiety oceny studiów doktoranckich wzięło udział 30 doktorantów¹⁴, czyli około 6% uprawnionych. Bardzo niski odsetek doktorantów, którzy wzięli udział w badaniu, ponad dwukrotnie

¹⁴ Dodatkowym elementem ograniczającym możliwość uogólnień na podstawie zgromadzonych w obecnej edycji badania danych stanowi fakt, iż 10 respondentów odpowiedziało jedynie na pierwszych osiem pytań ankiety (w większości to pytania „metryczkowe”) pozostawiając wszystkie pozostałe bloki pytań bez odpowiedzi. W grupie 20 osób, które odpowiedziały na pytania zawarte w całej ankiecie były 3 osoby z IWL, 6 osób z IIWL, 2 osoby z WLD, 4 osoby z WF i 5 osób z WNoZ.

niższy niż w pierwszej edycji badania. Istnieje pilna potrzeba wypracowania sposobu/sposobów motywowania doktorantów WUM do liczniejszego udziału w kolejnych edycjach badania.

Jesienią 2014 r. odbyła się trzecia edycja konferencji Dzień Kultury Jakości Uczelni, w której wzięło udział ponad 200 osób zainteresowanych doskonaleniem jakości kształcenia, jak również podjęte zostały działania zmierzające do systemowego doskonalenia umiejętności dydaktycznych kadry akademickiej Uczelni. W szczególności, ponad 20 nauczycieli akademickich WUM zostało przeszkolonych z zakresu interaktywnych metod nauczania („Seminarium pt.” Challenges for medical education in the 21th century – technology supported learning and classroom innovation „prowadzone przez Prof. Kaia Sostmanna z Charité - Universitätsmedizin Berlin).

W 2015 r., Pracownia Ewaluacji i Doskonalenia Kształcenia Medycznego, której celem jest naukowe wsparcie uczelnianego oraz krajowych systemów zapewnienia jakości kształcenia opublikowała szereg prac naukowych z zakresu dydaktyki medycznej.

W styczniu 2015 r. rozpoczęła się realizacja międzynarodowego projektu „Adaptacja kulturowa, integracja i wsparcie psychospołeczne dla studentów zagranicznych” (SUPP) współfinansowanego z Funduszy Norweskich i EOG. Celem projektu jest podniesienie jakości i efektów kształcenia studentów zagranicznych WUM poprzez zapewnienie im wsparcia psychospołecznego i ułatwienie integracji ze środowiskiem lokalnym, głównie akademickim. Stworzenie kompleksowego programu adaptacji kulturowej i wsparcia psychospołecznego oraz podniesienie kompetencji kadry Uczelni m.in. w zakresie rozumienia różnic międzykulturowych pozwoli na poprawę dobrostanu studentów zagranicznych, ich jakości życia i funkcjonowania na Uczelni oraz w społeczności lokalnej.

Podsumowując, rok akademicki 2014/2015 był kolejnym rokiem intensywnych prac nad rozwojem Uczelnianego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia. Podjęte działania w znaczącym stopniu zbliżyły Uczelnię do osiągnięcia celów zakładanych w Polityce Jakości Kształcenia oraz Strategii Rozwoju Jakości Kształcenia WUM, jak również pozwoliły na dostosowanie Systemu do „Europejskich standardów i wskazówek zapewnienia jakości kształcenia w Europejskim Obszarze Szkolnictwa Wyższego¹⁵”. Niemniej jednak można stwierdzić, że stworzone zostały warunki do skutecznego zarządzania jakością kształcenia w Uczelni, a uruchomione procesy świadczą o coraz większej świadomości, systematyczności i spójności podejmowanych działań.

Priorytetowym zadaniem na kolejne lata będzie utrzymanie i rozwój rozwiązań wypracowanych w ramach narzędzi, ich efektywne wykorzystanie do wzmocnienia potencjału dydaktycznego WUM oraz rozszerzenie na studia doktoranckie i podyplomowe. Działania podejmowane w kolejnych latach powinny służyć m.in. do:

- dalszego budowania świadomości społeczności akademickiej i interesariuszy zewnętrznych w zakresie jakości kształcenia;
- pełnego wdrożenia i powszechnego zastosowania wypracowanych procedur i narzędzi zarządzania jakością kształcenia;
- doskonalenia umiejętności dydaktycznych nauczycieli akademickich Uczelni.

¹⁵ W najbliższych latach planowana jest aktualizacja (rozszerzenie i doprecyzowanie) standardów, co może się wiązać z koniecznością wprowadzenia dalszych zmian systemowych

13.1 | Rekomendacje

Mając nad uwagę poprawę jakości kształcenia w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym, zaleca się:

- dalsze prace nad stworzeniem i wdrożeniem Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia na **studiach doktoranckich i podyplomowych**, w tym wdrożenie procedur i narzędzi zapewnienia jakości kształcenia na tych formach studiów (w zakresie aktualizacji programów studiów, weryfikacji efektów kształcenia, badania opinii i zasad oceniania doktorantów/słuchaczy, itp.).
- kontynuację prac nad dostosowaniem systemu E-sylabus do nowego systemu dziekanatowego.
- dalszym rozwojem systemu **doskonalenia kompetencji dydaktycznych kadry** Uczelni, w szczególności w zakresie innowacyjnych metod dydaktycznych;
- rozszerzenie studenckiej ankiety oceny zajęć i nauczycieli akademickich w elektronicznym systemie ankietowym o ocenę zajęć fakultatywnych;
- monitorowanie wdrażania rekomendacji sformułowanych na poszczególnych Wydziałach Uczelni.

